

Prov
210
15

WIDENER LIBRARY

НХ 78јз 1

ГАЛИЦКИ

ПРИПОВѢДКИ

и

ЗАГАДКИ.

— добуде
збранин го и мѣни,
— ии

ГРИГОРИМ ИЛЬКЕВИЧОМ.

У ВѢДНИ.

НАПЕЧАТАНО ЧЕРЕНКАМИ О. О. МЕХИТАРСТѢВ,

1841. Digitized by Google

ГАЛИЦКИИ
ПРИПОВѢДКИ

и

ЗАГАДКИ

збраны

ГРИГОРИМ ИЛЬКЕВИЧОМ.

— १ * ६ —

У ВЪДНИ

издато чрезъвами о. о. макитаристъв.

1841.

Книжный Магазинъ, совокупной старо и
новославянской Литературы *Юсифа*
Венедикта въ Вѣнѣ, на Мѣстѣ (плацу)
князя Льовковича №. 1100.

134

ГАЛИЦКИ

ПРИПОВѢДКИ

и

ЗАГАДКИ.

ЗОБРАНИИ

ГРИГОРИМ ИЛЬКЕВИЧОМ.

У ВѢДНИ.

НАПЕЧАТАНО ЧЕРЕНКАМИ О. О. МЕХИТАРИСТОВ.

1841.

Prov 210.15 ✓

NDE/H/SC

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Не так тѣшишся погорблєць,
сли блукаючися на згарящі зни-
щеннего обистя своєго, выдобуде
аки́ дорогій недогарки свого умбнія,
як я 'м радовався, списуючи сіи
народніи приповѣдки и загад-
ки, в надѣї подаши их чесаным
читашелям руським. — Только-
то лише, миліи краине! нашои
народности; только-то, що в
іѣсньюх, обрядах, казках, при-
повѣдках и пр. осталося бо-
гатства из колишного умбнія и
словесности давнои Словенщины
и славного Галича!.. Є то скарб

народности, коштый в памяти
и в сердцах вѣрного народа захо-
вався; акоштого иѣ огонь, иѣ мечъ
бесчисленныхъ вороговъ досягнути
не мѣг. Вамъ, любезніи краине!
посвящаю сей невеличкій, але
дорогій подарокъ. Суть то правила
предкѣв нашихъ, освященіи дов-
голѣтнимъ досвѣдченіемъ, не раз
збрко окупленіи недолею, а пере-
казаниѣ съ поколѣнія въ поколѣніе,
на внуки-правнуки для пересипо-
роги и поученія; суть то памят-
ники дѣяній правотицѣв нашихъ, съ

Пересторога. Гитати мався по
выговору южно-руському: *e*, як
росс. *я*, поль. ческ. *e*; *е*, як росс.
ѣ, *e*, поль. *je*, *ie*, ческ. *ge*, *ѣ*; *i*,
и, *ы*, ледви не так, як росс. *ы*, поль.
y; *ö*, *й*, як росс. *i*, *u*, поль. ческ.
i; *ѣ*, як росс. *i*, *u*, поль., *ji*, *'i*,
ческ. *gi*, *j*; *g*, як поль. ческ. *h*,
серб. *х*. Прочін букви, як звичайно
у Россіян и Сербовъ. — Окромъ того

кошрих видко, як воши думали, гадали. В приповѣдках проявляється іправдивое житъє, моралное здоровье народа, тута зараз узнаєте, де го болить и долбгає, ѹбийдеше и причини болю... Приповѣдки показують точный образ народа — его доляшнаго житъя — узнаєте в нѣм парод богообоязливый, робочій, господиний, згодливый — изнаєте в сих илодах души его дух быстрый, глубоко мысленный, разум проникливый, що все изслѣдує, доходитъ и ажъ до живого проймав — задивуєтесь не разъ, киль-

богато Русинов Галицких вымовляють: *а*, *по*, *ж*, *ш*, *щ*, такожъ *я* по согласных, *як* *е*, *еъ*; *ею*, *ою*, в творит. пад. зам'няютъ на *ев*, *ов*; *щ* наконечное в глаголах не измягчаютъ и проч... тотъ могутъ собѣ сіи буквы по сроemu выговору читати.

ко мудрець русъкій поняв и як
корошенько вышовѣв — переконае-
тесь, якій народній нашъ язык
сильный, гнучкій, спритисній —
зачудуєтесь надъ тымъ короткимъ,
а предцѣвѣ точнымъ и движеніемъ
выразомъ, надъ буйностю звучаній,
якъ далеко вони сягнуши, якъ
глубоко поняши, якъ незвычайны,
а однако'жъ правдивіи.—Загадки
показують Вамъ быстрошу розумъ,
лехкость выдумованія, играю-
щее остроуміе народное.

Посылаю Вамъ сіє собраніє...
пріймите го, милій краине! с
тымъ пріятнымъ сердцемъ, съ ко-
тримъ Вамъ посвящаю

ИЗДАТЕЛЬ.

ПРИПОВѢДКИ.

Нема призовѣдки безъ правды.

Прил.

ПРИПОВѢДКИ.

А.

Або грай, або грошъ вôддай.
Або дай, або выдру.
Або добути, або дома не бути.
Або зелене жати, або нѣчог' не мати.
Або зыськ, або страта.
Або пій, або ся бій.
Або так, або сяк.
Або ты старый, абы'м тя просив.
Абы Бôг ласкав, а батôг тряскав.
Абы були побрязкачи, то будуть и по-
слухачи.
Абы вам гарбуз не покотився.
Абы день передновати, та нôчь переначо-
вати.
Абы здоровъе, будуть руки на мûки.
Абы зубы, то хлѣб буде.
Абы лиха не знати, треба сбоим плугом
та на свой нивѣ орати.
Абы моя голова здорова, то все гаразд
буде.
Абы на мене иѣсяць свѣтлив, а я звѣзды
кругом побью.

Абы що до губы, будуть ъстн зубы.
А бѣло? — бѣло. А чорно? — чорно.
А голено? голено. А стрижено? стрижено.
Ажъ му в лытках застигло.

✓ Ангелскій голосок, а чортова думка.
Андрею, не будьте свинею, коли вас люде
величаютъ.

Андрушку, будешь ъв юшку, а я мясцѣ,
бо мене детина ссѣ.

Анѣ бѣ, анѣ мѣ не знає.
Анѣ вбій, анѣ влїй.
Анѣ видком не видати, анѣ чутком не
чувати.

Анѣ в студеній водѣ не умывешься.
Анѣ го вѣдмолитися, анѣ го вѣдхреститися.
Анѣ дзень, анѣ кукурѣку.
Анѣ до рады, анѣ до звады.
Анѣ злому кары, иѣ доброму нагороды.
Анѣ каменя не дадуть голову провалити.
Анѣ ладу, анѣ складу.
Анѣ лопата, анѣ мотыка их не разлу-
чить.

Анѣ на нитку, анѣ на выритку.
Анѣ нашъ, анѣ вашъ.
Анѣ на селѣ, анѣ в мѣстѣ не вѣрь не вѣстѣ.
Анѣ пѣчи, анѣ лавы.
Анѣ посла, анѣ хобна.
Анѣ пришити, анѣ прилатати.
Анѣ продати, анѣ промѣнити; лучше було
не брати.
Анѣ священна вода не поможе.

Анъ свяще́ною водою не вôдхристишься.

Анъ суди Боже.

Анъ я ся вѣвъ, анъ я ся винив.

Анъ ъвши, анъ пивши, скачи дурню о-шалѣвши.

А пророкови що?

„А робив бысь” — „Найко.” — „А ъв бысь?” —

„Дайко” — „Оженив бысь ся ?” —

„Ого!” — „А сорочка де?” — „Мовчи”.

Л ты з вôдки? — „Я не з вôдки, я з до-брон горѣлки.”

Б.

Баба а чорт, то собѣ рôдня.

Баба виновата, що дѣвка черевата.

Баба з воза, коням легше.

Баба с пекла родом. — Баба як тур.

Бабина гривна всѣм людем дивна.

Бабина донька а окомоков кôнь усе гла-
доњкі.

Баране! не мути воду вовкови.

Баринъ дурному товаришъ.

Бас гуде, скрипка грає, Гнат мовчить, а
все знає.

Батога с пѣску не уплетешъ.

Бачили очѣ, що куповали.

Без Бога анъ до порога.

Без божо и вбли и волос з головы не спаде.

Без грoшій до мѣста, без соли до дому.

Без грошій чолов'к не хороший.
Без грошій, як без рук.
Без когута хата глуха.
Без м'уки нема науки.
Без іври нема в'ори.
Без підпалау и дрова не горять.
Без сили надаремный гнів.
Без соли, без хліба худая бесіда.
Без суду, без права пов'єсили.
Без ями гребля, а без накладу зыськ не буде.
Бере Лесько, хочь не лехко.
Берн Петре на розум.
Бере як вол на роги.
Бесіди богато, а розуму мало.
Бзди (пробачте ми чесні люди) тому, що носа не має.
Бити, не купити.
Бій бринцю в діраву д'єжку.
Бій забій на него.
Бій пса, най буде добрым.
Бійся в груди — лайся в мать.
Бій тя сила божа!
Блаженна вода не мутяща ума.
Ближча сорочка, як жупан.
Ближша сорочка т'єлу, як рідная т'єтка.
Блуд мя допытався.
Бог Богом, а люди людьми.
Бог до уроды розуму не привязав.
Бог заплатъ за обѣдъ, же наївся дармоѣдъ.
Бойся Левку, коли пса бьють.

Большая громада, як єдна баба.

Больше Бог має, як роздав.

Больше в него розуму в п'ять, як у тебе в голові.

Больше днів, як ковбас.

Больше заходу, ніжъ празнику.

Больше страху, як переполоху.

Больше, як шмат — больше, як много.

Большій росход, ніжъ приход.

Большій чолов'к громада, як пан.

Бога взытай, а руки прикладай.

Бога не гніви, а чорта не дразни.

Богато води до моря уплине, закин ся то стане.

Богато говорить, а нема що слухати.

Богатого і серп голити, а убогого і бритва не хоче.

Богатого покута, убогого бесіда.

Богатого с хвастливым не розспішишь.

Богато два гриби в борщ.

Богато злого на одного.

Богатому чорт д'ти колыше.

Богачь, а свиня по смерти скотина.

Богачь крае дрібно.

Богачь рідко в гаразді живе.

Богачь ся дивує, чим убогій д'ти годуве.

Богачь ся дивує, що б'ядний об'ядує.

Богачь єсть колачь, а б'ядний и хліба не має.

Бог высоко, царь далеко.

Бог дав, Бог взяв.
Бог знає, що дѣлає.
Бог людій не бракує.
Бог не детина, слухати дурного Литвина.
Бог не карає прутом.
Бог не скорый, але лучен.
Бог не трубить, коли чоловѣка губить.
Богом ся свѣдчить, а чортви душу за-
продажав.
Богу хвала, що ся душа напхала.
Бодай есь богато видѣв; а не мав за що
купити.
Бодай жар товати, а не хоровати.
Бодай и пес свою хату мав.
Бодай м旤 в орого знат, що нынѣ за день.
Бодай так пси траву ъли по тій правдѣ.
Бодай тя качки здоптали.
Бодай тя пан Бог мав — в чужій коморѣ.
Бодай умерати, а в свѣт горицок зазирати.
Божевольный Марку, ходиши по ярмарку;
нѣ купуешь, нѣ торгуешь, тилько
робиши сварку.
Боже дай добрѣ, та не довго ждати.
Боже поможи, а ты небоже не лежи.
Бойки, що роблять мало, а ходять по
легойки.
Бонтся, щоби му заяць дороги не перебѣг.
Бонтся як чорт свяченой води.
Болить горло спѣвати дурно.
Борг умер, зачекай не жіє, хто не мав
грошей, най не пье.

- Борода велика, а разуму мало.
Борода не робить мудрым чоловѣка.
Борода як у владыки, а сумлѣнье як у
шибеника.
- ✓ Борода як у старого, а разуму нѣт и за
малого.
- Борщ а капуста, хата не пуста.
Бо то не грушку, вкусили Марушку.
Боятися вовка, та у лѣс не ити.
Брат с обѣ рад, а сестра обѣ несла.
Брехати, не цѣлом махати.
Брехливу собаку далше чутни.
Бридитися, як кот салом.
Бував в Буваличох.
Бував на кони и под конем, на столѣ и под
столом.
- ✓ Бувай здорова як рыба, гожа як вода, ве-
села як весна, робоча як пчола а бога-
та як земля святая.
- Бувай здоров, колим з молов.
Бувай здоров разуме, не зобачимося ажь
савтря.
- Був вовк в сѣти и перед сѣтью.
Буде добрѣ, як мине зле.
Буде (досить) в днога сонца на небѣ.
Буде до щи, бо жи дн волочатся.
Будем мати весѣлье, тато маму выдає.
Будемося гостити — то у вас, то в
тебѣ.
Будешь дула, будешь ъла; не будешь
дула, не будешь ъла.

**Будь добрым выслушачом, будешь добрым
поваром.**

Бурлак свѣчки до церкви не всуче.

Буты козѣ на торзѣ.

Бѣсся за маслянѣ вышварки.

Быть, и плакати не даютъ.

Бѣгаѣ, як кот загореный.

Бѣда бѣдному и без наймита.

Бѣда бѣду породила, а бѣду чортова мати.

**Бѣда бѣду породила, а бѣды и чорт не
возвращай.**

Бѣда бѣду тримає.

Бѣда бѣдѣ на слободѣ.

Бѣда з бѣдою ходить.

**Бѣда на престолѣ, коли нема ничего в
студолѣ.**

Бѣда не знає приказу.

Бѣда не спить, але по людех ходить.

Бѣда не ходить по лѣсѣх, але по людьох.

**Бѣда тін курцѣ, що на нѣй сокола за-
правляють на ловы**

**Бѣда, у кого жѣнка блѣда, а в кого ру-
мяна, то кажуть що пяна.**

Бѣда учить хлѣба.

Бѣда человѣка найде, хочь и сонце зайде.

Бѣда, як дуда, куда йде, то реве.

Бѣдному всюды бѣда.

Бѣды и грбом не забѣе.

Бѣды иѣ продати, аиѣ промѣняти.

Бѣжитъ, як швецъ с чоботми на торг.

Бѣлый як Арап — чорный як гусь.
Бѣс бѣду перебуде, одна згине, десять
буде.

B.

- Варовався кія, та палкою дѣстав.
В Бозѣ надѣя, коли хлѣб в торбѣ.
В буддень по старецьки, а в недѣлю по
плизьки.
В велиkim постѣ не ходи в гостї.
В головѣ му вилами укладали.
✓ В головѣ ток, в языцѣ цѣп; де скочу то
змолочу.
В добру хвилю чекай злон.
В додрѣся не знає, а о бѣдїм не гадає.
В дорозѣ, в гостинѣ памятай о худобинѣ.
Вези кобыло, хоть тебѣ не мило.
Великая руська мати.
Великий дуб, та дупловатый.
✓ Великий рот у вола, а говорити не може.
Великий свѣт, а нема ся де дѣти.
Великий татарській конь, а дурный.
Великим панам трудно правду казати.
Великое дерево поволи росте.
Великое свято, що Климко в церквѣ.
Величався, як (выбачте) свиня в дощ.
Верещить, як дѣдъко.
✓ Вертится, як швець в ярмарок.
Весна раз красна.

Вже двібрскони поливки хліснув — та о-
брокового хліба покушав.

Вже мен'я в пеклѣ гôрше не буде.

Вже по всьому — вже клямка запала.

В живі очі бреше.

В зими сонце як мачоха — свѣтить, а не
грїє.

Взяв бѣс коня, най и уздечку бере.

Взяв го дѣдько за старый довг.

Взяв у богому поле, а богатому дав.

Взяв чорт батог, най бере и пужало (би-
чово).

✓ Взяв чорт корову, нехай же и теля возьме!

Взяв чорт, як свое..

Вився, як гадина.

Винного двома батогами не бьють.

В корши ї нема пана.

В кропивѣ (на смѣтю) шлюб брав. *)

Власна хвалиба не платить.

Власне лайно (шановавши слухи вашін)
н'є смердить, н'є пахне.

✓ Влѣз в чужу солому, тай шелестить.

Влѣз щежи молот и ковало.

В лѣсѣ був, а дров не видѣв.

В лѣсѣ дрива рубають, а до села трѣски
падають.

В лѣтѣ и качка прачка, а в зимѣ и Тереся
не береся.

В мужа краду и перед него кладу.

*) То є: на вѣру жіє.

- Вмѣти не вмѣти, треба говорти.
- ✓ В нещастъю и нема нѣ брата, нѣ свата.
- В ночи всѣ коты буріи, а всѣ коровы сѣріи.
- Вѣвцю скубуть, а козам на вѣжки даютъ.
- Вѣд важныи ѹкн и в школѣ (шановавши честь вашу) бздитъ.
- Вѣд головы рыба смердить.
- Вѣд дошки до дошки, а в серединѣ анѣ трошки.
- ✓ Вѣд дурна чую, то ся не дивую.
- Вѣд злого давца бери и капци.
- Вѣд конца до конца.
- Вѣд козика до ножика, вѣд ножика до коника.
- Вѣд лихого довжника и полбву бери.
- Вѣд напасти и полу врѣжь а втѣкай.
- Вѣд напасти не пропасти.
- Вѣд огни бѣжу, а в воду скачу.
- Вѣдпала иу вѣд рота цыцка.
- Вѣдпусти Боже грѣха, коли пригода лиха.
- Вѣдпусти Боже, коли тра борше.
- Вѣдсадив го, як кота вѣд сала.
- ✓ Вѣд свого пана мила и рана.
- Вѣдси рѣка, вѣдти гора, а в серединѣ бѣда (Галичъ).
- Вѣд смерти анѣ вѣд хреститися, анѣ вѣд молитися.
- Вѣд рогу до рогу, хто кого ошукає, то хвала Богу.
- Вѣд хрестишсь вѣд дѣдка, а збудешься грѣха.

Вôдчепися напаснику, я не була на празнику.

Вôд чорта не буде добра.

Вôз там мусить, де го кони тягнуть.

Вôл гребе, и сам на себе перстъ мече.

✓ Вôльно собацъ и на Бога брехати.

Вôльно губцъ въ свой халупцъ.

Вôн собѣ байдуже.

Вовка ноги годують.

Вовка треба оженити.

Вовка у плуга, а вони к чорту в луг.

Вовка щось все до лѣса тягне.

Вовка як годуй, а вони у лѣса дивитси.

Вовки го з-їли (бавится).

Вовк и личеній вовцъ бере.

Вовк лежачи не утыє.

Вовкови барана з горла не выдрешь.

Вовк сътый и вовця цѣла.

Вовк старый не лѣзе до ямы.

Вовк хованый, пріятель перепрошеный,
сын прибраний, а Жид хрещеный,
то все непевний.

Вовк через послы не тыє.

Вода в решетѣ не встоится. *)

Вода все сполоще, лише злого слова
нѣколи.

Вода з водою зійдется, а чоловѣк с чоловѣком.

В одній руцѣ пальцѣ та не одинакові.

*) Говорливый не затримає тайну.

Воду вари вода буде.
Вола голов не болѣла, коли корова теля
родила.
Вола вижутъ мотузом, а головъка словами.
Волом заяця не догонишь.
Волос си вѣв, а голова шалѣв.
Волочеся, як голодне лѣто.
Волочится, як волоциуга у плуга.
Волы, конѣ по оборѣ, а бѣда по перед очи.
Волы, коровы даю, але доль не вгадаю.
Волѣвшъ свон воши бити, нѣжъ чужіи
гроши лѣчити.
Волю коловать, як просто ѿхати а бѣдо-
вати.
Воробець на себе смерти не має. (Казка).
Ворог, то не птах, шо в свое гнѣздо калиє.
Ворона хоть мала, а рот має великий.
Ворон воронови ока не выклює.
В очеретѣ шукав сука.
Впав в бѣду, як курка в борщ.
В пригодѣ мысль о свободѣ.
В пригодѣ познавай пріятели.
В свои чоботы хоче го взути.
Все в сподѣ, не на верха.
Все гаражд, жѣнка ледашо, не зварить,
не спече, коли нема що.
Все єдно, чи кнышь, чи пирог.
Все иде в спак. — пôшло на исин.
Все купишь, лише тата и мамы иѣ.
Все має, хиба ще птасього молока забагає.
Все мине, а грѣх зостане.

Все ми сорочка не мила.

Все може нагородитися, ино страх нѣколи.

Все на бѣднога дригота.

Все недогода бабній дѣвцѣ.

✓ В середу постнила, а кобылу вкрада.

Все рыба и хрущ мясо.

В службѣ треба ухом земль пріимати.

Встав, оперезався — zo всѣм зобрався.

Встань жѣнко — будемо говорити, бо люди
о нас давно не говорять.

В Станѣславѣ^{*)} каждый на свой стравѣ.

Вступися грибе, най козарь сиде.

Встѣби мене Боже, де ми не потреба.

Всю бері — а мене лиши.

Всю в арендѣ — брехня не в арендѣ.

Всѣ паны, а кто буде (выбачте) свинѣ
пасти.

Всюды бѣда — лишь там добрѣ, де нас нема.

Всюды гаразд, де нас нема.

Всюды гаразд, а в дома найлѣши.

В танцѣ два кѣнцѣ; чи сам впадешь, чи
тя трутятъ, то ся побѣшь.

Втѣкай голый, обѣдруть тя.

В убогого все по обѣдѣ.

В убогого тогдѣ недѣля, коли сорочка бѣла.

В хатѣ як в загатѣ.

В часѣ погоды бойся великон воды.

В чипци уродився, а на посторонку згине.

^{*)} Станѣслав або Станиславов обводовос мѣсто на
Быстрицею.

В чоботьох ей чолов'к умер. *)

В чоботьох ходить, а босін сліди робити.

В чм паны бракують, в тм убогін сма-
кують.

В щастю не вм'є голов'к статковати.

Выберався, як за море стріляти.

Выв'в его в поле.

Выдав го на зар'з.

Вышов на Іцкову суку.

Вылет'ло, як мак, а учинили, як шпак.

Вым'яявшило на швайку.

Выори м'яко, пос'й р'ядко, уродится
д'ядко.

Вырвався, як заяць с конопель.

Выслизнувся, як пискорь з мати'.

Высокій, як дуга.

Высокіи пороги на наш' ноги.

Выстрихнув го на блазна.

Вытр'ещив оч', як зар'язаний баран.

Вытр'ещився, як д'ядко.

Выховав дитину в добрую годину.

Выхопився, як Козак з маку (Казка).

Выщирнив зубы, як цыганс'кий д'яти до
м'ясця.

Выуть тое вже и вовки в'лєс'.

В'но: або вовк з'єсть, або згине само.

✓ В'тер божій дух.

*) Не мала чолов'ка.

Г.

Гадина в ёго словах дихає.
Гадину має за пазухою.
Газда цѣлою губою.
Гадка гадку прошибає, журиться, що нѣгог'
не має.
Гадка за горами, а смерть за плечами.
Гаду, гаду, а мыши в крупах.
Гала, драла — гоца драла.
Галу, балу, а (выбачайте) свинъ в рѣпѣ.
Гараѣд — кобы вытрямити.
Гараздови не хоче, а бѣду мусить.
Гаразд тобъ — сидижъ собъ.
Гаразду знести не може, а бѣду терпить.
Гарбуза наїжъся, а на вербу подивися, то
станешь голоден.
Гарбуз мамъ — а татови дыня.
Гей! гей! — та не дома, куда мацну, то
солома.
Гетьта внала — вѣсьта встала.
Ги на тя, пек тобъ осина (не до вас мо-
влячин).
Гине як рыба за водою.
Глухій, що не дочув, то выгадав.
Глухого а нѣмого справы не допы-
таєшься.
Глухого пытайся — а вон Богу молится.
Глухому пѣсню спѣвати.
Глянь на себе — буде с тебе.
Горка гостина, коли лиха година.

Гбркій свѣт — тато и мама ослѣпъ, а дѣти
помацки ходять.

Гбрко за роблю — солодко зѣмъ.

Гѣсть лавы не засиднть, ложка не залежить.

Гѣсть не прошеный, не дуже буває тученый.

Гѣсть первого дня золото — другого
срѣбло — третьего мѣдь, а четвертого до дому ъдь.

Говори Грицю богородицю.

Говори до горы, пане Григоре, а гора
таки дурна.

Говори до нен а в нен Маковен.

Говори до стовпа, а стовп стонить.

Говори Климе най твое не гине. (Казка.)

Говорила небожченка до самон смерти —
а як вмерла, то ноги задерла.

Говори Петре с фостом.

Говорить, якбы в него купити.

Говорить, якбы три дни хлѣба не ъв.

Говорить, як з бочки.

Говорить, як на мұках.

Говорить, як спить.

Говорить, що слина до губы принесе.

Говори чорте за паном.

Говорѣмъ за вовка, говорѣмъ и по за вовка.

Година платить, година тратить.

Годуй менѣ до Ивана, а я с тебе зроблю
пана.

Годѣ куме чести.

Годѣ куме ъсти, бо не буде на пироги
мѣсце.

Голова болить, а хлѣб, як на огни, трѣ-
щить.

Голова велика, а разуму мало.

Голова вѣдь клопоту трѣщить.

Голова головѣ, а фост фостови (не при-
вас мовлячи).

Голова кость, а зад (выбачте) мясо, в го-
лову цѣлюютъ, а в зад бьють.

Голова мѣсця шукав.

Голова не до рады, а (выбачте) зад не
до крѣсла.

Головов стѣны не пробѣшь.

Головѣ клопот, а бѣдѣ весѣлье.

Голого лехко голити.

Голоде дай ъстн!

Голодне око не засне.

Голодному завсѣды полудне.

Голодиому и вѣсняник добрый.

Голодному, кожда страва добра ѹому.

Голодному хлѣб на гадцѣ.

Голодный и кія не боится.

Голодный як пес.

Голодных и муха повадить.

✓ Голодній кумѣ, хлѣб на умѣ.

Голубець гукає, як пары шукав.

Голый и босый, а голова в вѣнку.

✓ Голый розбою не боится; мокрый дощу
не лякается.

Голый, як турецкій святый. — як пень. —

як бубен. — як мати на свѣт родила.

Гоняться, як хмари.

Гора з горою не зайдеся, а чоловѣк с чоловѣком завсѣды.

Горбатого и могила не справить.

Горда душа в убогим тѣлѣ.

Горе дворови, де корова росказує волови.

Горнець котлови доганяє, а оба смôльніи.

Горох, капуста, хата не пуста.

Горох на стѣну кидає.

Горѣвка не дѣвка, а мачуха не мати.

Горѣвка не дѣвка, а Семен не дурень.

Горѣвка не дѣвка, не треба ѿй цѣловати.

Господарь слузъ не выкає.

Господи! дай свой час добрый.

Господи допомагай, перше на хрестины,
як на коровай.

Господи! злѣзъ та подивися.

Граду, тути ув旤шов, а злых рук не
ув旤шов.

Грай Петре! а все шумки. (Казка.)

Гринцю! не спускайся на паланицию.

Громада великій чоловѣк.

Грѣнка му упала.

Грѣх не лычком звязати, та пôд лаву
сховати.

Губа в него, як холява.

Губа як на коловоротѣ лѣтає.

Губою говори, а руками роби.

Губою що хочь плети, а руки при собѣ
дерхи.

Гуку, пуку за талірь, а чоботы за шостак.
Гуляй душа без кунтуша, шукай пана без
жупана.

Гуляй душа в тѣлѣ, коли кости в цѣлѣ.
Гуманській дурень с чужого воза бере,
а на свой кладе.

Гучно, бучно, а в пяты зимно.
Гуцца дѣтій не розганає.

Д.

Давали, а не выймали.

Дав Бѣг душу як в грушу, волївбы козу,
тобы молока дала.

Дав бы'и на и олебен, але'и сам потребен.

Дав бы му и сорочку с себе.

Дав ен Бѣг долю як фандолю.

Дав есь Боже тому, що не може, а я бы
змôг, та не дав Бѣг.

Дав му бобу залѣзного з-ѣсти.

Дав му куку в руку.

Давній пригоды боронять вôд шкоды.

Давнò пропало, що з воза упало.

Дав собѣ по носѣ грati.

Дай Боже бѣды, а грошѣ будуть.

Дай Боже гостя в дом, то и я напьюся
при ним.

Дай Боже здорово сходити , а на друге
заробити .

Дай Боже на перед бôлше !

Дай кому волю , а собѣ неволю .

Дай кому жѣнку , а сам труби в кужѣвку .

Дай коневи вôвса , а гони то як пса .

Дай курцѣ гряду , а вона летить на банти .

Дай менѣ Боже той розум на перед , що
Русинови на послѣд .

Дай , не дай — а не лай .

Дай серцю волю , а сам пôдешь в неволю .

Дай старче палицю , а тебе най пси ъдять .

Дайте и сало , абы за мое стало .

Дай ти Боже тилько гадки , абы 'сь о мнѣ
забув .

Дай хлѣба-соли в орогови , хоть як скаженому псови .

Далеко куцому до заяця .

Далеко , як небо вôд землї .

Дали му по московськи , ажъ ся лоб закурив .

Дали ъсти , а не було де сѣсти .

Дар за дар — слова за слова .

Дармо колодку через пень валити .

Дармо с сухон кириницѣ воду брати .

Дармо сушишь голову небоже , крупа пішоном бути не може .

Дармо — треба бренѣкнути .

Дарованому коневи не заглядають в зубы .

Даси коневи половы , буде робив поволи .

Даси руками, не выходишь ногами.
Дасть Бог и вѣд квасу о красу.
Два Жиды, а двѣ невѣсты зроблять ямарок въ мѣстѣ.
Два кметы, пан третій.
Два когуты, два дымы и двѣ господини нѣколи ся не згодяты.
Два третього не ждутъ.
Двое рѣдкихъ, третій борщъ.
Двом панам служить, а сорочки не має.
Двом панам тяжко служити.
Двох недужихъ сѣли, тай хлѣб зѣли.
Де Бог церкву ставить, там дѣдько коршиу.
Де богато господинъ, там хата не метена.
Де в Бога коршма, а в чорта церковъ?
Де великая рада, там рѣдкій борщъ.
Де верба, там и вода.
Де вѣдвага, там и щастье.
Де все гостины, там голод не далекій.
Де голова блудить, там фѣст рядить.
Де го не посѣешь, там зайде.
Де громада церковъ ставить, там пан коршму.
Де густа рука, не треба й друка.
Де густо, там не пусто.
Де двухъ бѣся, третій не мѣшайся.
Де дерево рубаютъ, там трѣски падаютъ.
Де добрѣ пиво, не треба й вѣхи.
Де дѣдько не посѣе, там ся баба вродитъ.
Де кого долѣгае, там руков сягае.

Де кого не просяять , то кіем выносять.
Де кого не свербить, там ся не чухрае.
Де кум? — де коровай? —
Де люблять, не части, де не люблять,
 не ходи.

Де люде ходять, таі трава не росте.
Де мило, там очи — де болить, там руки.
Де мужъ старый а жѣнка молода, там
 рѣдка згода.

Де не горнть, там ся не курнть.
Де незгода, там часта шкода.
Де нема лица, там нема встыда.
Де нема, сам Господь не возьме.
Де не можешъ перескочити , там пôдлѣзъ.
Де нестас вовчои скиры , надстав лиса.
Де пôде лис, то всюды увис.
Де пôде Тера, все Ѳй гôрка вечера.
Де пôде , то все золотї грушки за ним
 ростуть.

Дере коза лозу, а хлоп козу, а хлопа Жінд,
 а Жінда пан, а пана юриста , а юриста
 триста.

Де розуму не стає, там силы добуває.
Де руки и охота, там спора робота.
Де сила (множество), там и мôцъ.
Десь не дав гроша, там не пхай носа.
Де ся двом варить , третій ся поживить.
Де ся двух бъе , там третій за калитку
 бере.

Де ся тіі часы дѣли , коли сами ковбасы
 до губы летѣли?

Десять разов мърь, а раз утни.
Де състи, там състи, абы що зѣсти.
Де ти радї, там рѣдко бувай; а де не
радї, там не заглядай.
Де той хлѣб дѣвся, що 'съмо вчора зѣли ?
Де тонше, там ся рвѣ.
Де тя просить не вчащай, де не просить
не бувай.
Де хата не метена, там дѣвка не пле-
тена.
Де храм, то и я там.
Де хто лѣтовав, най там и зимує.
Де худоба, там и шкода.
Де чорт сам не зиоже, там бабу пôшли.
Дешева рыба, дешева и юшка.
Де щастье упало, там и пріятель мало.
Де ъдять, там ся тисни, де грошъ лѣ-
чуть, там ся не пхай, а де бьють,
утѣкай.
Дивится, як вол на новін ворота.
Дивного фелю чоловѣк.
Диво, не решето, богацько дѣрок, а нѣку-
да вылѣзти.
Дѣво, що у пана жѣнка хороша.
Диво, як сито, а чудо, як решето.
Дитина що ся поступить, то лупить.
Дитину люби як душу, а тряси як грушу.
Дитину серцем люби, а руками гнети.
Для пріятеля нового, не пускайся ста-
рого.
Дмеся, як лехке в борщи.

Днесь менѣ, а завтра тебѣ.
До Бога с прозьбою.
Добра вода, бо не мутить ума.
Добра воля стане за учинок.
Добра дѣвка — як старосты йдутъ, тогды
хату мете.
Добра птиця своего гнѣзда не каляє.
Добра рада, як готовї гроши, а лихая
готове нещастье.
Добра справа не потребує суду.
Добра то рѣчъ, що є в хатѣ пѣчъ.
Добре богатому красти, а старому бре-
хати.
Добре глухому — не скаже нѣкому.
Добре горорить, а злос творить.
Добре говорити, кого не болитъ.
Добре господинѣ, коли повно в судинѣ.
Добре гудѣти, коли є в чим шумѣти.
Добре дурѣти, коли приступає.
Добре на мою мѣнку; нехай мене бьють.
Добре нѣколи не укучится.
Добре рѣцъ с потоками.
Добре само ся свалить, а злое похвалы
негодно
Добре слово стонть за завдаток.
Добре ся довго памятає, а злое ще довше.
Добре ся пестити, коли ся в де змѣстити.
Добре ся ширити в чужїм. *Добре того страшити, 'же ся бонть.
Добре той радитъ, хто людей не звадить.
Добре то люде повѣдають.

Добре тому ковалеви, 'же на обѣ руки кує.
Добре шумѣти в чужім.
Добро все умѣти, а не все робити.
Доброго коршма не зопсує, а лихого
и церков не направить.
Добро дурня здурити.
Добров ковало не боїться молота.
Добро псу муха.
Добрó тиць, як ниць.
Добрий жнець не пытає, чи широкій за-
гôнець.
Добрий интерес, коли повный черес.
Добрий курець, коли в люлька и тютю-
нець.
Добрий пан — нѣ бъє, нѣ лає, та в ни-
чим не дбав.
Добрий пес лучшій, як злый чоловѣк.
Добрий хлѣб, коли нема колача.
Добрий дѣтн вѣнець, а лихій конець.
Доведе язык до Кієва *) — але и до кія.
Довжник весело бере, а смутно вѣddae.
Догаджає, як чиракови на ритѣ (шано-
вавши сонѣнько святое и день бѣлый
и вас яко кречных).
Догана и удруго бôльше стонть, як по-
хвала дурного.
До готового хлѣба знайдеся губа.

*) Кіев (Киев), старый город над Днѣпром, первенець вѣры христіанской на Руси — мати градом русским (якъ Нестор пише).

До Дмитра (каже дѣвка): А люшки! бо
тѣ перескошу — а по Дмитрѣ: А ко-
та! бо тѣ наздопчу.

До Дмитра дѣвка хитра, а по Дмитрѣ
хочь нею грубу вытри.

До доброн кирициѣ стежка удоптана.

До Ильѣ рой пôд гилѣ, а по Ильѣ рой
на гилѣ.

Доки ся не намучить, доти ся не научить.

До кривои дѣры, тра кривого кôлка.

До кума треба розума.

Дома лев, а на в ôйнѣ тхôрь.

До милования нема снолованя.

Домового злодѣя нѣхто не встереже.

До мого берега иѣгог' не приpline, хиба
трѣска або — —

До мѣста по грошѣ, а на село по ро-
зум.

До оружя! до хлѣба, та до ножа.

До права треба мати два мѣшки: оден
грошей а другій бачности.

Доробився хлѣба, ажъ зійшов на дѣда.

До святого Духа не скидай кожуха, а по
святым Дусѣ ще ходи в кожусѣ.

Доси збанок воду носить, доки му ся ухо
не урве.

Доскулив, як пugoю по водѣ.

До сѣнь лѣт чеши, по семи лѣтех сте-
режи, ще заплати кому, шоб' взяв
лихоз дому.

До сѣти впаде, кто з дурины м краде.

До тарѣлки, мапіймося горѣлки.
Дочекався Грицько гречанои паски.
Дощ лъв як з луба — як с коновки — як
з бочки.
Дреся горло — цыбы спало, цыбы жерло?
Дріжить як Гуцул над дѣтими.
Дров до лѣса нѣхто не носить.
Дувся, як лопух на вогни.
Дурень нѣчим ся не журить: горѣвку
пъє и люльку курить.
Дурень псови очи псує.
Дурневи вѣчная память.
Дурневи и Вѣг не противится.
Дурный дає, а розумный бере.
Дурный и в Кіевѣ не купить розуму.
Дурний, коли мовчить, то за мудрого
уходить.
Дурний носить серце на языцѣ, а мудрый
в серци.
Дурний як турецкій конь.
Дуриѣв нѣ сють, нѣ орють, сами ся
родять.
Дурня на ноги тручай, а вон на голову
паде.
Дурѣе — бо му ся добре дѣє.
Душа в мене вступила.
Душа в тѣлѣ — а сорочку воши зѣли.
Душа до нього спати ходить.
Дѣвка, як верба, де ю посадишь там
пріимеся.
Дѣвка, як огонь — невѣста як коругов.

Дѣй швидко, так бридко — дѣй тихо и
так лихо.

Дѣд о хлѣбѣ, а баба о фіялках.

„Дѣду! село горить.” — „Я торбу беру —
на друге йду?” —

Дѣдъка посѣй — дѣдъко ся вродить.

Дѣдъкови очѣ промив.

Дѣдъко го сюда принѣс.

Дѣдъко св... тое знає.

Дѣравого мѣха нѣхто не напхає.

6.

Е в глеку молоко, та голова не влѣзе.

Его отець того не любить.

Его тѣло не дасть уже тѣни.

Един гроши складає, а другій мѣшок шіє.

Един до лѣса, другій до бѣса.

Един за восьмнадцѣть, а другій за без двох
двадцѣть.

Един кôл плота не удержить.

Един к ôт стада мышій не боится.

Един иудрый стоить за десять дурных.

Един мужъ в дôл, а другій в дôм.

Един плаче — другій скаче.

Един тримає печенью, а другій рожен.

Един цвѣт не робить вѣника.

Един шіє, другій поре.

Е де сїсти, а нема що ъсти.

Една б Ѹда чоловѣкови не докучить.

Еднако у бого му нѣчог' не мати.
Една ластовка не робить весны.
Една паршива вѣвця всю череду заразить.
Една сорока з лѣса , а десять у дѣс.
Една то бурса.
Едині дѣдьки боются хреста , а другіи
батога.
Единіи руки права пишуть , единіи и мажутъ.
Едного пригода другого пересторога.
Едного скаранье десятью поканье.
Едного то плота колы.
Едно збирай , а друге давай.
Едно минути , друге звинути.
Едному шила голять , а другому и бритвы
не хотятъ.
Едно око мав бôлше вѣри , нѣжъ два.
Едно пиши , а друге лиши.
Едною ногою в гробъ стонть , а ще злов
творить.
Еднимъ богацьо не прибуде.
Еднымъ волом иѣхто не доробився.
Еднимъ зубом треба ъсти.
Е розум над розум.
Е того цвѣту по цѣлии свѣту.
Е , то минеся , нема , то обійдеся.
Еще мачоха не забилася в голову.
Еще на моих воротах сонце засвітає.
Еще на тое в великий (вѣчовый?) звон
не звонили.
Еще не зловив , а вже скубе.

Еще ся не уродить, а вже по свѣтѣ ходить.

Еще ся той не уродив, жебы всѣи догодин.

Ж.

Жартуй гладущик, поки ухо не урвеся.

Жебы Жид був з неба, вѣрити му не треба.

Жебы вовк був сытый и баран цѣлый.

Жебы вовк не сидѣв за горою, бувбы за другою.

Жебы котка не скакала, тобы ножки не зломала.

Жебы міг, тобы го в лыжцѣ воды утопив.

Жебы міг, тобы ножъ в него встромив.

Жебы не губа, булавы золотая шуба.

Жебы не дѣти, лишебы в корчмѣ сидѣти.

Жебы пан Бог пастуха слухав, тобы весь товáр выздыхав.

Жебы пес не сидѣв, тоб' заяця зловив.

Жебы пес робин, тобы в ходаках ходив.

Жебы (выбачайте) свиня роги мала, всѣбы люде выколола.

Жени сына коли хочь, коли можешь давай дочь.

Живот товстый, а лоб пустый.

Живый о живым гадає.

Жувый живе, гадає, думає.

Жид, а винница мати, не дасть загибати.

Жид и молячи вчится обманути.
Жид ѿське а панське не пропаде.
Жіють с собов, як пес с котом.
Журба сорочки не дасть.
Жінка Ивася боялася, під прип'єчок сховалася.
Жінка княгинка, а хата не метена.
Жінки довге волосье мають, а розум короткій.
Жінку люби як душу, тряси як грушу, а трѣпай як шубу.

3.

Забагає ми ся печеної леду.
За битого, два небитых дають, та ще й не беруть.
Забув вбв, коли телятъом був.
Забув, що оженившя.
Завируха — треба кожуха.
За вовка помовка а вовк иде.
За всѣ головы и за Мартынови дѣти.
Загоится загоить, нѣм ся весільє сконть.
Загряз в довги по самi уха.
Загубивши сокиру добре и топориско.
За єдного в інного сто невинных гине.
За єдным присѣдом вечера з обѣдом.
За ким Бог, за тым и люде.
Закрутив носом, якбы тертого хрѣну поюхав.

Замкиув вовка иежи вѣвцѣ.
Зальяв му сала за скиру.
За мое жито ще мяя побито.
За моен головы на твой и волоска не стане.
За море по зѣлье пошов.
За иѣс кого водити.
Занюхав ковбасу в борщи.
За правду бьуть, а за неправду и дѣды
пъять.
Запродав чортови душу.
За раз не вѣшають.
Заробив на соль до оселедца.
За свой грѣшъ, каждый хорѣшъ.
За сидженье нема єдженъе.
За сиротою Бог с калитою.
Засмѣешся ты ще и на кутнї зубы.
Заспѣвай собѣ о липовыи клинью, та о
бѣлій березѣ.
Застався — а постався.
„Застели стол.” — „Нема чим.” — „Дай
ѣсти.” — „Нема що.” — „То спрячь.”
Застигбысь як зазуля.
За твоє добро кадук тебѣ в ребро.
За тым Богом, хто кого переможе.
Захотѣло му ся в петрѣвку змералого.
Захтѣв у дѣда впросити хлѣба.
Захтѣлося — запрѣгайте; вѣдихтѣлося —
выпрѣгайте.
За чуже добро, вылѣзе ребро.
За чуже лычко, дась свой ремѣнець.

- З бабиного сына, а дочки ничего людя-
ного не буде.
- З бабою и дѣдко справу прѣграв.
- З Богом Парасю, коли тя люди хотять.
- З Богом — на быструю воду!
- З брехнѣ не мрутъ; та вже болѣше вѣры
не ймуть.
- Збувся батько лиха — збувся грошей з
мѣха.
- Збѣгаются як на солонице.
- З великими панаии не за пан-брать.
- З великон хмары малый дощ.
- Звон до церкви скликав, а сам в нѣй не
буває.
- Звивається як муха в мази (або) — як пес в
сливах.
- З года дом будув, а незгода руйнує.
- З губы менѣ выйняв.
- Здався Цыган на свои дѣти.
- Здыбався хиѣль с цыбулею, первше ся
позневажали, потом ся повеличали:
„Помагайбог гôрка.” — „Бодай здоров
шаленый.” — „Помагай бог смакови-
та.” — „Бодай здоров веселый.” —
- З детинов на вѣднуст, а з лихов долев на
весѣлье.
- З доброго плота добрый коб.
- З добро и студолы и потята добрі.
- Здоров сволоче! коли нѣхто не хоче.
- Здоров трам! выпью я и сам.
- Здох як пес — кром души святои.

З другого ся насмѣває, а за себе забуває.
З другон бочки зачинає.
З дужним боротися — смерть за плечима.
З дужним не борись, з богатым не су-
дись.
З дурним нѣ знайдешъ, нѣ подѣлишъся.
Здыбав го, як чайку на гнѣздѣ.
З дѣдъком не сягай до одноц миски.
Земля бы то святая не пріимила!
З одного вола двѣ шкирѣ не деруть.
З одного дерева хрест и лопата.
Ззираются як на тура.
Зійшовся Яким с таким.
Зла искра все поле спалила и сама згасла.
Злодѣй злодѣя зараз познає.
Злый сковорок и найлѣпшого попсує.
З малон искры великий огонь.
Змиловався Бог на рака, дав му з заду очѣ.
З милого сестри купити ъсти.
Змѣрив го вѣд ног до голов.
Змѣшався як Омелькова мати перед смертью.
Знає Бог з неба, що кому треба.
Знає господин, хто чого годен.
Знає, де зимують раки.
Знає кот, чіє сало.
Знає — за курячу пінку. — Знає, з носа
кап, а в губу хап.
Знає пес середу.
Знає свиня (шановавши сонѣнько св., обра-
зы св. и слухи ваши) що перець, вона
каже шо то гречка.

Знаете нас самых, знайте и межи людьми.
Знае чорне на бѣлом — не слѣпый.
Знайдешь — не веселися; згубишь — не
смутися.

Знайшов — сокиру за лавою.
Знайшов церковцю Богу молитнся.
Знала кобыла, нашо вѣз била.
З нашего Захарка, нѣ Богу свѣчки, нѣ
чортови угарка.

Знаютъ сусѣды, шо ъесть богачъ на обѣдѣ.
Знаются, як лысій конѣ.
З ним нѣ стой, нѣ погоди.
Зо злой травы не буде доброго сїна.
Золота швайка мур пробиває.
Золотї горы обѣцяє.
Золотї руки, а вражій писок.
Золото, срѣбло губу затыкає.
Золотый ключъ до каждыхъ дверей при-
дастся.

З осичини не роблять колес.
З разу лычко, а потомъ ремичко.
З разу ъли логазу, а як ся запомогли, то й
без вечери лягли.

Зуб за зуб затялнся.
З - ъвши колачъ бернся знов до хлѣба.
З - ъси мульку.
З - ъесть пес пса, коли нема барана.
З яким пристаєшъ, таким сам оставашъ.

И.

Иван зробить, Иван з-ѣсть.
Иван не пан, а сто золотых не грошъ.
И в мое вѣконце засвѣтить сонце.
И в погоду часом грѣм ударить.
И в старій печи дѣдъко топить.
И в тата не своя хата.
И голодно, и холодно, и до дому далеко.
И горѣвки не хочу, и лица не дам.
Иде зниа, а кожуха нема.
Иде с своим двором.
Иде як вода на лотоках.
Иде як с каменя.
Идешь до суду — то треба „прійдѣте по-
клонѣмося.“
Иди на чужіи руки.
Иди на штыри вѣтры, а на пятый шум.
Иди швидко, и так брідко, иди тихо, и
так лихо.
И дома мене не лиши, и с собов мни не
бери.
Иду, йду, на мѣсци стою.
И одно око спати хоче.
И жаба рыба, бо в водѣ сидить.
И заводити не вмѣє.
Из нехотя з-ѣв вовк порося.
И каши не хочу, и по воду не пôду.
И квасницю хробак гризе.
И колачем го не звабить.

И малін кам'янцѣ роблять синцѣ.
И же святыми бувас суперечка.
И мы люде добрї — и наша мати не синица.
И на мудрым дѣдько на лысу гору
ѣздить.
И наша туба не фляша, так бы зѣла як и
ваша.
И небоя вовки зѣли.
И перед нашими воротами колись сонце
засвітає.
И пес дурно не бреше.
И пес за іним не завывє.
И пес познає чоловѣка.
И під столом не выбрешешся (Казка).
И рыба не плине протѣ быстрїй водѣ.
И сам не єсть, и другому не дастъ.
И святый Боже не поможе.
И слѣпа курка деколи найде зерня.
И смѣлого пси кусаютъ.
Истка костка — выкапаный батько.
И старому собацѣ дригають жилы — —
И стѣны мають уха.
И то ему не до соли, коли грають на
басови.
И тряście не бере без причини.
И у владыки два языки.
И у сына гбрка година, а у доньки
прибуде бѣдоньки.
И червоній чоботы мулять.
И чорт богато грошей має, а в болотѣ
сидить.

И чортови треба часом свѣчку запалити
И я научуся по семій детинѣ дѣвочити.

К.

Каже детина, що бита, але не скаже,
за що.

Казав пан „кожух дам” — та его слово
тепле.

Казав пан, та изробив сам.

Казав сенека: стой собѣ з далека, та и-
такуй.

Казала Феся, що обійдеся.

Каламутна вода, як кисель, як жур.

Калѣка не до вѣка — а пан не до
смерти.

Капуста не тлуста, а Матвѣй не гордый.

Карає Бѣг старін кости за грѣхи в мо-
лодости.

Карай Боже до вѣка (таким хлѣбом).

Каша наша, батькѣв борщ.

Килько воску, тилько й свѣчки.

Килько свѣта, тилько дива.

Кинув слово як в маточину.

Клин клином выбивають.

Клин му в голову забив.

Конь знає, як ми сѣдло долѣгає.

Конь молодий в грошій йде, а старий
выходить.

Конь над силу не потягне.

Конь на четырех ногах, а предъ потыкается.

Кот ловный, хлоп мовный всюда поживится.

Кот не ловный, хлоп не мовный оба лядашо.

Коб' знатье, что в кумы питье, тоб' и дѣти забрала.

Коб' не скрипка, та не бас, тоб' музыка
(выб.) свинъ пас.

Кобыляча голова, як на дорозъ знайдешь,
то ховстай и бій ю.

Кобы мя гряз чобот, тобы не жаль, а то
ходак, тай ще не так.

Кобы не было пива, не было бы дива.

Кобы не хлоп, не вѣв, не было бы панов.

Кобысь пустив свои уха на торг, вчув
бысь богато о собѣ.

Кобы Тома робив, тобы дома роботу мав.

Кобы тата пшениця добра була, тобы си
и там змололи.

Кобы хлѣб, а зубы будуть.

Кобы хлѣб, та одежа, тобы ъв головък
лежїа.

Ковалъ клепле, доки тепле.

Ковалъ согрѣшив, а шевця повѣсили.
(Казка).

Кого Бог любить, того навѣджає.

Кого Бог сотворить, того не уморить.

Кого Бог укарати хоче, тому й розум
вѣдбере.

Кого гад укусив, той и глисты боятся.
Кого люде за люде мають, с тим ся ку-
мають.
Кого мѣх налякає, тому и торба не дастъ
спати.
Кого не припѣкає, тот ся не вѣдсуває.
Кого стане на юшку, стане й на петрушку.
Кого ся бѣда вчепить з ранку, того дер-
жится ажъ до останку.
Кого ся бѣда учепить, того ся тримає и
руками и ногами.
Кого щастье згубити хоче, тому перше
розум вѣдбере.
Кожда голова свой розум має.
Кожда дѣвка гарна, котра заручена.
Кожда корова свое теля лиже.
Кожда лисица свой хвостик хвалить.
Кожда пригода до мудрости дорога.
Кожда птака свое гнѣздо хвалить.
Кожда птиця знайде своего Грица.
Кожда рука и собѣ крива.
Каждому добрый, собѣ злый.
Каждый блазен своим строем.
Каждый дѣдько в свою дудку грав.
Каждый когут смѣлый на своим смѣтью.
Каждый край має свѣй обычай.
Каждый має своего моля, 'же го гризе.
Каждый небожчик добрый.
Каждый пес на своим смѣтью гордый.
Каждый свое знає.
Каждый Цыган свои дѣти хвалить.

Козак з бѣды не заплаче.

Козаки, як дѣти, хоть богаць з-ѣдять,
то мало наѣдятся.

✓ Козак не гордун — що обрвє то в кавдун.
Кокотить як Бойко жовточеревый.

Коли Бôг годить, то й в огонь горить.

Коли бѣда, не йди до Жида, лише до су-
сѣда.

Коли бѣда, то й плач не поможе.

Коли стыдаєшся, накрый решетом голову.

Коли голова не по тому, най ся мають ноги
на бачності.

Коли грошъ говорять, то всѣ мусять губы
поступлювати.

Коли дѣвцѣ сходить на вѣнцѣ, то забѣє.

Коли есть, то шелестъ; а як нема, то
сквересть.

Коли з розумним говорю, то ся розуму
наберу; а сли з дурним, то й свїй
згублю.

Коли йдешь до вовка на обѣд, берн пса
с собою.

Коли любишь, люби'жъ дуже, а не лю-
бишь, не жартуйже.

Коли'м був молод, не ъв мене голод.

Коли'м не гôдна молодця, то не хочу го-
лубця.

Коли мое не влад, то я с своим назад.

Коли молодый зо старою оженится,
то так є, якбы молодія неуки конѣ до
старого воза запряг.

Коли мыши кота не чують, то собѣ беспечно герцюютъ.

Коли мѣд, то и ложко.

Коли мѣсяцъ в серп, то чаровница ѿдуть на границѣ.

Коли на медведя мала галузь впаде, то бурчить, а як велика, то мовчить.

Коли нема на молоцѣ, то и на сырватцѣ не буде.

Коли прійде вѣддавати, то нема що брати.

Коли пса бьють, най собѣ козы на розум беруть.

Коли (шановавши сонѣнько св., образы св. и людей добрых) свиня в болотѣ, то мовить, що красна.

Коли сидишь в ряду, давай коляду.

Коли сова з-яструбїв, то выше сокола лѣтає.

Коли стало на хлѣб, то стане й на обѣд.

Коли страшишь, сам небойся.

Коли сусѣд, як мѣд, тогды проси юго на обѣд.

Коли'сь в свободѣ, гадай о пригодѣ.

Колись и до нас прійде „прійдѣте поклонѣмося.”

Коли'сь піаный то лѣзъ в болото — а не зачинай.

Коли'сь ся обрав грыбом, то лѣзъ в кошѣль.

Коли' съ щвецъ, пилнуй своего копыта.

Коли ся зачинає звада, не поможе и рада.

Коли ся рыба ловить, тогдѣ хлѣб не ро-
дить.
Коли ся спротѣ женити, тогдѣ ибочь ма-
ленька.
Коли сѣно в стозѣ, то забув о Бозѣ.
Коли тревога, то до Бога; а по тревозѣ,
забуде о Бозѣ.
Коли цвете бѣб, то тяжко охлѣб, а як
мак, то не так.
Коли хочешь пріятеля позабутися, то му
позычъ грошей.
Коли шукаешь рады, стережися зрады.
Коло бука великая иука.
Коло мене — абы не на мене.
Коломыю *) гудьмо, а в Коломыѣ будьмо.
Колос повный гнеся до землѣ, а пу-
стый до горы стырчить.
Коло сухого дерева и сире згорить,
Комарь з дуба впаде та спочне.
Кому Бѣг годить, тому и огонь горить.
Кому Бѣг поможет, той все переможе.
Кому Бѣг разуму не дав, тому и ковалъ
не укув.
Кому веселье, а курцѣ смерть.
Кому на вѣк, тому на лѣк.
Кому на лѣк, тому на лѣк (ляк).
Кому ся веде, тому ся и когут несе.

*) Коломыя, стародавне мѣсто при Прутѣ, нынѣ
обводове.

Кому ся зиеле, тобъ ся скрупить.
Кому честь, тому хвала.
Кому щастъе рачить, той и на кіевѣ вы-
плине.
Конець дѣло хвалить.
Конець и вѣнець.
Кона в позычку не давай, а жѣнку в при-
данки не' пускай.
Кона кирують уздами, а чоловѣка сло-
вами.
Кона кують, а жаба ногу пôдставляє.
Кона не бїй, слуги не проклиной, жѣн-
ки не дразни, коли хочь щоб' стат-
ковали.
Корову тримає, а хто другій молоко з-ѣдає.
Короствое поросся дармо чесати.
Корчма разуму учить.
Кота в мѣху не торгуютъ.
Котра корова богато реве, тата мало моло-
ка дає.
Котрый пес богато бреше, той мало кусає.
Котюзъ по заслузѣ.
Кракала ворона, як горѣ летѣла, а як долїв
летѣла, то и крыла опустила.
Красная мова находить добріи слова.
Красное личко — серцю непокой.
Красное пѣрье на вудвудѣ, али сам смер-
дитъ.
Красы на тарели не крають.
Крында людськая боком вылизить.
Криного дерева в лѣсѣ найбôлше.

- Кричить не своим голосом, якбы чорт з него лыка дер.
- Кров не вода, розливати шкода.
- Крукови и мыло не поможе.
- Крутится менѣ на языцѣ.
- Крутится, як дурна вѣвця.
- Крутится, як жирне поросъя.
- Крутится, як муха на окропѣ.
- Крутится, як посоленый вьюн.
- Крутит, як швець шкирою.
- Крутый, як криве дерево.
- Крѣпится, як дыня на морозѣ.
- Куда голка, туда нитка.
- Куда єму за грѣшь танцовати? —
- Куда кинь, туда кинь, то все голым на пяту.
- Куда крутн, туда верти, таки треба виерти. (Казка).
- Куда кумови до коровая? —
- Куда кухтѣ до патини? —
- Куда мах, туда мах, то все бѣду по зубах.
- Куда не кинь, то клин.
- Куда оберни, то все дѣра на верха.
- Куда пôде Лесь, то всюды увесь.
- Кукурѣку — мандерику.
- Кума не бити — горѣлки не пити.
- Кумá с кумовъ тирири, свинѣ (выб.) морков порыли.
- „Куме Андрею, не будьте (выб.) свинею.” —
Як же менѣ не бути, коли мене людѣ знаютъ.

- Кум красно говорить, але кривый писок має.
Кум — не кум, не лъзь в горох.
Кум не свиня (простѣть ми се слово), абы
яйце в борщи з-ѣв.
- ✓ Купити, не купити, поторговати можна.
Купить, як пса облупить.
Купне, щунне.
К ** вѣ плюй в очи — вона каже, що дощ
иде.
Курка збожье разгребає, а в смѣтю зер-
на шукає.
Кусай мене псе, поки кров не потече.
Куць выграв, куць програв.
Кыс в не вѣд разу збудованый.

Л.

- Ладна баба без едваба.
Лайка, байка — битва, молитва.
Ласится, як кот на сало.
Ласкаве теля двѣ коровѣ ссе, а буйне
жаднон.
Ластовки вылѣтаютъ, погоду обѣщаютъ.
Ледача детина, котрои батько не вчив.
Лежаный хлѣб грѣхъ ъсти.
Лежачи и камѣнь мохнатъє.
Лежачого не бьють.
Лежух лежить, а Бѣг му долю держить.
Лекше говорити, нѣжъ зробити.
Лекше хвалити, як терпѣти.
Лехко прійшло, лехко й пойшло.

**Лижи менъ губы, коли горкій, а сли со-
лодкій, то сам злижу.**

Лиса зловити.

Лисом пôдшитый — псом пôдбитый.

Лихе доброго не любить.

Лихе швидко приходить, а поволе вôдходит.

**Лихій грôшъ не загине. — Лихого гроша
нѣхто не украде.**

Лихій лихом погибает.

Лихій набыток не спôрный.

Лихій набыток не дойде третих рук.

**Лихій передобъдок и найлѣпшій обѣд
попсует.**

Лиха то радбеть, по котрій смуток наступает.

Лихо Литвинка нападе, як не зякие.

Лихом о землю вдарити.

Лихо не козацка, нема хлѣба ани пляцка.

Лихо тобъ воле, коли тя корова коле.

✓ **Ловив вовк, ловив — а колись и вовка
зловять.**

Лоша -- вовчій пôдпалок.

Луб лице — очѣ трѣска.

**Лутша одна свѣчка перед собов, нѣжъ двѣ
за собов.**

Лутша соломяна з года, як золота звада.

**Лутша цноша в болотѣ, як нециноша в
золотѣ.**

Лутше вôд разу ковтун з головы збути.

Лутше годовать, як поминати.

✓ **Лутше давати, нѣжъ брати.**

Лутше д о м а , нѣжъ на празнику.

Лутше з добрым згубити, як з лихим найти.

✓✓ Лутше кривду терпѣти, як кривду чинити.

Лутше мати, як позычати.

✓ Лутше не обѣцяти, як слова не здер-
жати.

Лутше око золота, нѣжъ камѣнь олова.

✓ Лутше одно око свое, нѣжъ чужій обѣ.

Лутше псу муха, як поза уха.

Лутше свое лычко, як чужій ремѣнець.

Лутшій дома горох, капуста, нѣжъ на
вѣнѣ курка тлуста.

✓ Лутшій мудрый, хоть лихій, як добрый а
дурный.

Лутшій нынѣ горобець, як завтра го-
лубець.

Лутшій піяк, нѣжъ дурак.

Лутшій приклад, нѣжъ наука.

Лутшій пяниця, як недбалица.

Лутшій розмысл, як замысл.

Лутшій розум природженый, як нау-
ченый.

Лучилося слѣпій курцѣ зерно, та й то по-
рожне.

Лыком пастернаку не выкопаешь.

Лысе ся теля уродило, лысе изгине.

Лъвѣ в не всякому здорѣв.

Лѣнивый в свой хатѣ змокне.

Лѣнивый двѣчи ходить, скупый двѣчи
платить.

Лѣта упливаютъ як вода.

Любъмося як братя, а рахуймося як Їнди.
Люде не ѡрут вѣд голоду, але вѣд хлѣба.
Люде о людьох говорять.
Людій ся радъ, а свѣй розум май.
Людська кров ця не водиця, розливати не
годится.
Люльки а жѣнки нѣкому не позычай.
Ляда бѣс чоловѣка удре.

M.

Мае губу вѣд уха до уха.
Мае тилько гадок, що пес стежок.
Маєшъ вѣз и перевѣз.
Маєшъ рураты дѣдьку чубатый!
Макогон облизав.
Малà ворона, а великий кусок мяса ковкне.
Малà детинна, не выспишься, — б旤льша
детинна, не наїснися — велика детина,
не уберешься.
Маленьке, але важненъке.
✓ Малі дѣти, малій клопот — великий дѣ-
ти, великий клопот.
Мало вкусишь, борше ковкнешь.
Мало го очима не з-ѣв.
Малый з него спасибог.
Марусю душо, мыйся, чешися.
Маснои бесѣды чоловѣк.
Масти голову, поплювши в руки.
Маханье за битье не рахуєся.
Маю высѣти за одну ногу, волѧю за обѣ.

Маюся — як голый в терню.

Маюся — як горох при дорозѣ; хто йде
то скубе.

Маю я руки на тоти мўки.

Медведя коли вчать танцовати, то му
на сопѣлку грають.

Медок солодок, а язычок дере.

Меже двома своими сокира згинула.

Меже людьми треба бути людьми.

Менѣ з уст, а тебѣ за пазуху шустъ.

Милостъ о голодѣ не сыта.

Минули тіи роки, що росперались боки.

Много зла, коли на єдного два.

Мѣцный, як с клоча батог.

Мова ся мовить, хлѣб ся ъесть.

Мовляв кійсь, або якійсь. — Мовляв той,
гей той казав.

Мовчанка не пушить, толовоньки не су-
шить.

Мовчене де схочешь, то поставишь.

Мовчи, коли письма не знаєшь.

Мовчи, та потакуй.

Мовчи язычку, будешь ъв плотычку.

Мое щастє таке, як тони курки, що качата
водит.

Молоде, золоте — а старе гниле.

Молодость буйностъ, а старость нерадость.

Молодый дурный.

Мрутъ люде и нам то буде.

Московське пожалованье.

Мудрагель, куропатву з-їв, та казав, що
ся відгризла.

Мудра голова не дباء на лихін слова.

Мудра жона, коли є міх муки а другій
пшона.

Мудрый не дастся за нѣс водити.

Мудрый не лѣзе под стол.

Мудрый, якбы всѣ розумы поїв.

Мудрым нѣхто не вродився.

Мудрій головъ досить двѣ словѣ.

Мудрѣйшін тепер яйцѣ нѣжъ кури.

Мужъ а жона, то єдна сотона.

Мужъ женѣ закон.

Мутить як у греблѣ бѣс, (або) — в селѣ
Москаль.

Муха му сѣла на нѣс.

Мый, чеши, строй и ховай — а потом за-
плати кому, щоб' взяв бѣду з дому.

Мы о людех, а люде о нас говорять.

Мысли в небѣ, а ноги в постели.

Мысли до суду не позываютъ.

Мы'смо собѣ свояки — его мама и моя мама
на одній водѣ хусты прали (або) —
мой батько а его батько коло одної
нечи грѣлися.

Мы с тобою, як рыба з водою.

Мышь в голову зайшла, заким зерно знай-
шла.

Мышь не одну має дѣру до ями.

Мясом хвалитса, а вони и юшки не їв.

Мягкий як пампух — як подушка.

Мѣзиный палецъ менѣ тово повѣв.
Мѣняй свату , слѣпу кобылу за носату.
Мѣньба одному панув.
Мѣсто помощи — немощи.

H.

На Бориса и Глѣба берися до хлѣба.
Набрався богатых , та убогим кидав.
Наважи, надрожи — а жито зійде.
На вербѣ грушки не родятся.
На весѣлю всѣ сваты — на хрѣстинах
всѣ кумы.
На вовка поиковка , а злодѣй кобылу украв.
На воротах слава не висить.
На выбѣр Господн.
Нагадай козѣ смерть , то все буде „мѣ.” —
Нагадала собѣ бабка , як дѣвкою була.
На галай , на балай.
На голій кости нема що гризти.
На голій толоцѣ тяжко доробитися.
Нагинай гиляку , доки молода.
На гнѣв не запертыи хлѣв.
На гнѣв нема лѣків.
На головѣ строй , а коло заду (пробачте)
з лопатою стой.
На гроши нема пущиня.
На двоє баба ворожила; або вмре , або
буде жила.
На двухъ столцох сидить.
На добрый камень , що насыпле , то змелє.

На другого примова, а о собѣ анѣ слова.
Надувся як повтора нещастя. (або) — як
вошь на морозѣ. (або) — як ковалъ-
скій мѣх.

Надѣя в Бозѣ, коли хлѣб в стозѣ.
Надѣя в кут скрылася.
Надѣявся дѣд на мѣд, та воды не пив.
Надѣявся дѣд на обѣд, та без вечерні лѣг
спати.

Надѣявся Цыган на пироги, та борщу
не ъв.

На его видѣ горох дѣдъко молотив.
На одно око слѣпій, а на друге не бачить.
На злодѣю шапка горить.
На зломану шею.

На злость моїй жѣнцѣ, нехай мене бьють.
Най буде бабѣ плескано.
Най буде хотъ при людех, коли не на
люде.

Найбы го чорт на глубокѣ не носив, тобы
вон ся не втопив.

Най вже раз той срѣх розгрызу.
Най го злы днѣ побьють.

Найдеся купець и на дѣравый горнець.
Най жаба голову здойме, то и царь не
поставить.

Най иде своим ладом.
Най и тото здобрѣє.

Най кобыла журнится, що велику голову
має.

Найлутша спôлка, чоловѣк та жѣнка.

Найлутше ся своюю пядью мѣрити.

Най не буде вѣд Бога грѣху, а вѣд людій
смѣху.

Най слѣпый камѣнь у воду верже, то и
видюющій не найде.

Най ся твое меле — не выберай.

Най ся тобѣ не бажить печеного рака.

Най ся того не бажить, що ся хаты не
держить.

Най того рпанує, хто свого не пилнує.

Най у ката, абы була заплата.

Накадив му пôд нôс.

На конскій великденъ.

На кого Бôг, на того и люде.

На кого вороны, на того и сороки.

На кони ъде, а коня шукає.

На кipy — шоб' ся дивовали таки дурнї,
як ты.

На круте дерево крутого треба клина.

На ласый кусок найдеся куток.

На леду дурный хату ставитъ.

На мелника вода робить.

На мои руки найду всюда мûки.

На мѣд, не на жовчъ, люде мух ловлять.

На оден раз не зотнешь дерева.

На одній сѣножати и вôл ыасеся и бузько
жабы ловить.

На одним мѣсци и камѣнь порастає.

Напасть на гладкій дорозъ здыбле.

На перёд не вырывайся, з заду не о-
ставляйся — середины держись.

Напер на мяя, як дюг на теля.
На Петра вериги *) розбиваются крыги.
Напійся воды, коли 'сь з-їв поб'їди.
Напиши пропало.
На Подоблю, хлѣб по коблю, а ковбасами
плот гороженый.
На похиле дерево и козы скачутъ.
На пса уроки — на кота помысл.
На Роздво обойдеся без паски, а про мак,
буде ѹ так, а без олѣю не зомляю.
На рожен махати — з рогатим боротись.
На свой млын воду обертае.
На святого Луки, нема хлѣба, анѣ муки.
На село дурити, бо мѣщане знаютъ, (або) —
бо у нас мѣсто.
На Симеона Юды боятся кѣнь груды.
Наскочив звѣрь на ловца.
Наскочила коса на камѣнь.
На смерть нема зѣлья.
Насиѣвалась верша з болота, коли оглядитсѧ, ажь сама в болотѣ.
Наставилося вовкови в зубы.
На старе смѣтье вертайся.
На столъ тарѣлки, напіймояся горѣлки.
На стрѣтеніе стрѣтилася зима з лѣтом.
Натер му перцю в нос.
На ти сыну рака, набухайся, та молоти.
На тебѣ Данило, що менѣ не мило.

*) 16го Сѣчня.

На тобъ небоже, що менъ не гоже.
На тое коваль клѣщи держить, щоб' го
в руки не пеклò.
На тое курка гребле, абы що выгребла.
Натягаєся як пес до роботы.
Наука не йде на бука.
Научить бѣда ворожити, коли нема що
в тубу вложити.
Научу я тебе в середу кишку ъсти.
На фрасунок добрий трунок — не поможете
и трунок, як прійде фрасунок.
На чім возѣ ъдешь, того пѣсеньку спѣвай.
На чорнїм ся хлѣб родить, а на бѣлым
що? ...
На чужїй коровай очей не зрывай, а о
собѣ дбай.
На чужїй нивѣ все лѣпшаia пшениця.
На чужїм подвбрю и трѣски бьють.
Нашого поля ягода.
На щастье *вшеляка* май серце єдинаке.
Нащо бык навык, на тое и нальгає.
Нащо в кирницю воду лять?
Нащо здорову голову під Євангелію қласти.
Нащо свинѣ (не при вас іовлячи) монисто.
Нащо ты другого Бога взываешь, коли
своего маешь.
На Яндрія вложи руку в засув.
На языцѣ мѣд, а під языком ъд.
На! ъдже дурню, бо то з маком.
На Юра-Ивана, на рахманскій (брах-
манскій ? !) великанъ.

На Юра, як рак свисне.
Не бойся чорта, але злого чолов'ка.
Не бити кума, не пити з ним пива.
Не буде Галля, буде другая.
Не буде нас по нас.
Не буде пес голон кости глодати.
Не буде с песього хвоста сита.
Не буде с пса солонина.
Не буде с тон муки хліба.
Не буде уже тоды мене голова болѣти.
Не будешь палця лызав.
Не будутся за ним звони розбивати.
Не будь солодкій, бо тя злыжуть; не будь
горкій, бо тя сплюють.
Не було в заяця фоста и не буде.
Не було нам гаразду, тай не буде.
Не вдавайся в сварку, бо будешь битый.
Не вдавайся з апостолами за стол.
Не велика рѣчъ, шо є в хатѣ пѣчъ.
Не видав Гриць нагавиць, то ся вберас,
то розберас.
Не видѣла сова сокола, як уздрѣла, ажъ
умлѣла.
Не в кождїй водѣ мыло роспустится.
Не вмився до неї.
Не вѣдкотится яблоко вѣд яблунѣ, а
хочь ся вѣдкотить, то ся фостиком
оберне.
Не вѣл (шановавши слухи ваши) пердить,
то чолов'к говорить.
Не все добро, що смакує.

Не все то в середу Петра.
Не все то золото, шо ся свѣтить.
Не все то правда, шо на весълю ладка-
ють (спѣваютъ).
Не все того правда, шо в книжцѣ пише.
Не всякому духу вѣрь.
Не всѣмъ однако дано, одному ситце, дру-
гому решѣтце.
Не втне Панько шилом борщу.
Не вчас даешь хлѣба густо, коли зубов в
губѣ пусто.
Не выводи вовка з лѣса.
Невѣдомость грѣху не чинить.
Не вѣрь губѣ, бо вона часом бреше.
Не вѣрь губѣ, положи на зубы.
Не вѣрь жѣнцѣ, як чужому собацѣ.
Не вѣрь кобылѣ в дорозѣ, бо серед болота скине.
Не вѣрь мужу своим очам, лише моїй
повѣсти.
Не вѣрь нѣкому, нѣхто тя не зрадить.
Не вѣрь псови, бо тя вкуситъ.
Невѣстка скаржится, а на лицѣ не змар-
нѣла.
Не говори пишно, абы тѣ на зле не выйшло.
Не годен того, же го земли святая на
собѣ носить.
Не гордун, шо дѣстав то ковкнув.
Не грай кѣтка з медведем, бо ти здавитъ.
Не громадъ дудку сѣна, бо загрузнешь по
колѣна.

Не гризи з дѣдъком орѣхом.
Не грѣй гадюки в пазусѣ, бо укусить.
Не давайся кожному вѣтрови повѣвати.
Не дай Боже з Ивана пана.
Не дай подобы, уйдешь обмовы.
Не далека то Украина.
Не дармо то Бѣг назначив.
Не дастъ того добра родина, що зла го-
родица.
Не дбаю о звѣзды, коли ми иѣся ць свѣ-
тить.
Не де й бѣешь, як не по головѣ.
Не дивися на уроду, лише на пригоду.
Не для Гриця паланиця.
Не для пса ковбаса, не для кота сало.
Не дѣстане вѣн языка (вѣсти).
Не доросла (выбачте) свиня до коня.
Недосѣль на столѣ, а пересѣль на хребтѣ.
Не до тебе пилося.
Не дри'жь мене приступающи.
Не жаль плакати, коли є за чим.
Не жаль утопитися у чистій водѣ.
Не женився — не журився; оженився —
зажутився.
Не вазнавши бѣды не буде добра.
Не за нас то настало, не по нас перѣ-
стане.
Не замѣтай чужони хижы, смотри чи твоя
заметена.
Не зарѣкайся всього робити — тиљко
свого уха вкусити.

Не заспить грушок в попелѣ.
Не затрубить пес як вовк.
Не за того бито, шо ходила в жито, але
 за то, що дома не ночovalа.
Не заходи з дѣдьком в заклад.
Не зачинай гида, не каляй собѣ вида.
Не зачинай Жида, бо готова огода.
Незваному гостю мѣсце за дверми.
Не з вѣка калѣка — не до смерти пан.
Не здоровкай, коли нѣхто ти не кланяєся.
Не злюбцв собѣ мѣстца.
Не з одної печи хлѣб ъв.
Не иде до Петра, ино до Роздва.
Не йди борзо, бо на бѣду найдемшь; не
 йди поволи, бо бѣда на тебе найде.
Не йди до щику, звару тобѣ борщику.
Не кажи „злодѣй”, поки 'сь за руку не
 схопнв.
Не кажи „гоц”, поки не перескочишь.
Не кайся рано встати, а молодо учтн.
Не кіом, то го палков.
Не клади псови палцїв в зубы, бо вку-
 сить.
Не кождый спить, хто хропить.
Не кплите з Микиты, бо Микита сам кеп.
Не кракала ворона, як до горы летїла,
 але буде кракала, як з горы поле-
 тить
Не крути, бо перекрутишь.
Не кусай, не стижи и не дыжи.
Не лакомься Грицю на дурницю.

Не лупне так ходак, як чобôт.
Не лѣзе, не тече, само ся волоче.
Не любить правды, як пес мыла.
Не мав вовк чим — та лыками.
Нема злого — жебы на добре не выйшло.
Нема злон дороги до свой небоги.
Нема кости в языцѣ, можь брехати и
владыцѣ.
Немала баба клопоту, купила си порося ;
баба в крик, порося в квѣк.
Немало чорт ходаков сходив, заким их
позносив.
Нема лѣпшого чоловѣка над мене — нема
гёршого пса над мене.
Нема лѣса без вовка, а села без лихого
чоловѣка.
Нема над ню и над в ôтову свиню (выбачте
ми сесе слово).
Нема над рыбу линину, мясо свинину,
ягоду сливину а дѣвку Марину.
Нема нынѣ в нѣким правды, йно в Бозѣ,
та в менѣ трошки.
Нема нѣчого без „але”. —
Нема приповѣстки без правды.
Нема роду без выроду.
Нема рыбы без ости, а чоловѣка без злости.
Нема слободы, як на Украинѣ.
Нема смерти без причины.
Нема то ремесло, як лемишъ, та чересло.
Нема щастя без заздрости.
Нема що в трѣски зберати.

Нема що в коляду класти.
Не мôг ем тобѣ — ледвы собѣ.
Не могла звабити колачем, а потомъ тицко
було вôдбити бичем.
Не може по конях, то по голоблях.
Не можна всѣм губы заткати.
Не можь по кони, то по кульбацѣ.
Не на брехнѣ свѣт стонть.
Не на перед людей, тилько по перед люде.
Не нынѣ с поминком — не против ночи
згадуючи — не прудком кажучи.
Не обертай кота фостом.
Не оден пес Гривко.
Не оженишъся, поки тя не оббрешуть.
Не остри ножа, доки 'сь не зловив барана.
Не паде грушка далше вôд листя.
Не переливки.
Не печалься утром, бо утро тобою.
Не пирожися, коли 'сь не пирôг.
Не писаніі рукавы скачутъ, но сыте че-
рево.
Не пытай „чій я?” — но пытай „що я?” —
Не пушки, головки не суши.
Не пытай „як ся маешь?” — посмотри то
пôзнаешь.
Не пышно, абы затишно.
Не плакавбы слѣп, кобы выдѣв свѣт.
Не платить богатый, але виноватый.
Не плачь за жѣнкою, буде другая.
Не илюй у воду — лучится напитись.

Не пôдешь по добрîй волъ, то пôдешь по неволъ.

Не поберъгши тѣла и душу погубиши.

Не позычай, злый обычай, як вôддає,

то ще лає.

Не позычай у сусѣда розума.

Не показуй пугачеви зеркала, бо в ôн сам

знає, що красный.

Не помажешь — не поїдеш.

Не поможе кадило, коли бабу сказило.

Не поможе воронови мыло, ани вмерлому

кадило.

Не приказка, але правда.

Не присувай соломы до ногню.

Не продавай вовка, ажъ го забъешь.

Не пхай палцїв меже дверъ.

Не пхайся, де тя не треба.

Не рада коза торгу, а куры весълю, та

мусить.

Не рад хлон, що дбстав в лоб, ще ногою

дригає.

Не рôвняйся свиня (выб.) до коня, бо

шерсть не така.

Не робив Жид на хлѣб, та и Цыган не

буде.

Не роби з губы холявы.

Не родися красный, но родися щасный.

Не святіи ғоршки лѣплять.

Не с кіом ся вырвало, нѣкому в лоб не

дадо.

Не скропишь того священов водов.

Не скупость, але лихая сила.

Не солоне, як трава.

Не спитавши перше броду, не лъзь прям-
цем в воду.

Не стала шкира за выправу.

Не сягай через крупы до пшона.

Не такій чорт страшний, як го малюють.

Не тебе беру Тацю, тилько твою працю.

Не тилько свѣта, що в вѣків.

Не тилько ъди, килько бѣди.

Не тогды коневи вѣвса, коли вѣн дивится
до пса.

Не тогды коня сѣдлати, коли на него сѣ-
дати.

Не тогды меча шукати, коли ся треба по-
тыкати.

Не тогды хорта годують, коли на ловы
йдутъ.

Не той злодѣй, 'же вкрав, але той, 'же
сковав.

Не той козак, що зборов, а той, що вы-
вернувся.

Не тому прѣсно, що не кисло, ино тому,
що не росчиняно.

Не то сирота, що роду не має, а тò сиро-
та, що долѣ не має.

Не тра стару клопотати, стара знає, кому
дати.

Не трать часу, поки бритви голять.

Не треба Бога о дощ просити, буде вѣн,
як станем косити.

Не треба все на нôжки ставити.
Не треба с тим жартовати, що болить.
Не тримай з панами спôлки, бо як твое
довше, то втнуть, а як коротше, то
натягнуть.
Не тягни пса за хвôст, бо тя вкусить.
Не увôришь, поки сам не змôришь.
Не умен до двайцять, не жонат до
трîйцять, не богат до сорок, кру-
гом дурак.
Не умирають старін, але часовін.
Не умер — болячка го вдавила.
Не уродить сова сокола, ино таке, як
сама.
Не уроком — не уроченьки.
Не утôкає пес вôд колача, але вôд бича.
Не учнія розуму до старости, але до
смерти.
Нехай буде гречка, най не буде суперечка.
Нехай гуляє молодь... бôльшь копы ли-
ха не наробить.
Нехай і коза знає, коли свитав.
Нехай ся прôчъ каже.
Нехай тоти плачуть, що нам зле зычуть.
Не хапанка на Иванка.
Не хапайся дурницâ, не будешь седâв в
темницâ.
Не хвалися и удryй мудростю, нѣ силь-
ный силою.
Не ходить о наїдок — лише о покушанье.

Не хотѣли Жиди ъсти манну , найже з-ѣ-
дять дѣдъка.

Не хочу — дай сюда ; не треба — здастся.
Не чудно , що койнъ здох , але хто дав писам
знати ?

Не чим то ъ так величають — за зуля , за-
зуля !

Не шкодить бѣльмо оку , лише що не ви-
дить .

Не штука дати , коли є з вѣдки брати .

Не штука писати , коли є що дати .

Не штука роскинути , а штука зобрести .

Нешчаслива година , як лиха родина .

Нешчасливость свѣта , збавилося лѣта ,
прійшла зима , тай хлѣба нема .

Нешчастье нѣколи само не приходить .

Не щоденъ великденъ . — Не щодня брѣдня .

Не щодня можна сїяти , зберати .

Не ъв — замлѣв ; наївся — розболѣвся .

Не ъсть пан дяк гусей .

Нѣс выше губы носить .

Нѣочь нѣкому не спріяє .

Нове си тце на клинци , а старе пѣд лавою .

Нового не запроваджай , старовини дер-
жись .

Нога ногу пѣдперає .

Ноги собѣ скалить , а чоботы на кію носить .

Носится , як баба зо ступѣром . (Казка) .

Нужда бы тя побила (не на вас показуюче) .

Нужда закон ломить .

Нужда мовчати не вмѣє .

Нѣ Богови свѣчка , нѣ чортови ожух .
Нѣ взад , нѣ вперед .
Нѣ в кут , нѣ в дверѣ . —
Нѣ вѣд сонца , иѣ вѣд мѣсяця .
Нѣ ворон кости мои туды не занесе .
Нѣ в сих , нѣ в тых , як собака в човнѣ .
Нѣ в три , нѣ в штыри — нѣ в пять , нѣ в девять .
Нѣгде мѣсяця не загрѣє — такій непоседуЩій .
Нѣ дар , нѣ купля .
Нѣ до Бога , нѣ до людей .
Нѣ з губы мовы , нѣ з носа вѣтру .
Нѣкому на чолѣ не написано , що вѣн .
Нѣкому сама птаха в руки не вскочить .
Нѣм дѣтина запѣла , когут духа спустив .
Нѣм пироги будуть , то баба умре .
Нѣм сонце зайде , роса очи выѣсть .
Нѣм товстый схудне , то худый здохне .
Нѣмый як рыба .
Нѣ пес , нѣ баран .
Нѣ писати , нѣ читати , а хотать за короля обибрать . (Казка) .
Нѣ плуга , нѣ ролѣ , выспинся до волѣ .
Нѣ се , нѣ те .
Нѣ с сього , нѣ с того , беръ за лоб оден другого .
Нѣ сѣло , нѣ нало , дай бабо сало .
Нѣ сюд , нѣ туд . — Нѣ так , нѣ сяк .
Нѣхто не вѣдає , як хто обѣдає .

**Нѣхто не знает — лише дѣд, баба и цѣла
громада.**

Нѣхто сороцѣ с пôд хвоста нѣ выпав.

Нѣчого не знает о божім свѣтѣ.

Нѣчого не роби, лише Пилипа жени.

Нѣчого собѣ не виннѣсмо, йно добре слово.

Нѣ швець, нѣ мнечъ.

Нѣщо бабѣ по єдвабѣ.

Нѣ юшки, нѣ петрушки.

О.

Обійдеся Андрушка без того окрушка.

Обійдеся великденъ без гречаной паски.

Обійдеся в недѣлю без свяченого.

Обійдеся цыганське весѣлье без марципана.

Обійшовся, як Сахно в церквѣ.

Обложився дѣтими, як дѣд онучами.

Обома руками дати.

О бѣду не трудно.

Обѣцяв Бог дати, але казав чекати.

Обѣцянка, а не данка, дурноиу радость.

О вовкѹ помовка, а вовк у кошарѣ.

Оглядайся на заднѣ колеса.

**Огонь а вода добрї служити, але лихї
пановати.**

Огонь з водою нѣколи не погодишь.

**Огонь святий — иститси, як го не ша-
нуєшь.**

Одже ту сук — тай годѣ.

Оженився, на четыре вѣтры, а на пятый
шум.

Ой дружба, дружба! гôркая твоя служба.
Ой жур, мати жур, лѣпшій Русин, як
Мазур.

Ой не втне Панько тѣста, бо ячиїнне.

Ой так, тай не як, де урода, там и смак.

О нашую то шкиру ходить.

О Николѣ, тай нѣколи.

Орел не пристає з воробцями.

Орѣх, вôл и невѣста одним духом жіють,
нѣчого доброго не чинять, коли их не
бъютъ.

Остатня рѣчъ вовком орати.

Острить зубы, як кôт на сало.

От бѣда — тай годѣ.

Отець по батькôвськи побѣє, по батькôв-
ськи й поинлує.

Отечество на изыцѣ, а в серци облуда.

О той добѣ — кождый собѣ.

От так по козацки, нема хлѣба, ъсти
пляцки.

О умерлии добре вогори, а нѣ, то мовчи.

Очѣ бы ъли, а губа не хоче.

П.

Пан Бôг дав купця, а чорт розгудця.

Пан Бôг старый господарь.

Пан добрый, як отець, взяв корову и скопець, а панѣ, як мати, казала теля
взяти.

Пан с паном, а Иван з Иваном.
Паничъ — не знаяв ничъ, но єдно письмо,
тай то му з головы вытре́сло.
Паничъ — що украв бичъ.
Пан лупитъ хлопа, як скопа, а дѣдъко
пана, як барана.
Пан на тронъ, а хлоп на ослонъ.
Пансъка ласка до порога.
Пансъке око коня тучить.
Панство в головѣ, а воши за комнѣром.
Пан хороший, та нема грошій.
Паны бьються, а мужиков боки болять.
Паны скубутся, а подданых чубы болять.
Паны, як дурнѣ, що хотять, то роблять.
Панѣ, на цѣлї сани, та ще й ноги высятъ.
Пек-пеком нема що ъсти.
Пек ти осина — ги на тя — пропавбы'сь,
не снив бы'сь ся.
Пеня московськая.
Перед неводом рыбы не ловлять.
Перед обѣдом не вадить, а по обѣдѣ за-
гладить.
Перезувся в сѣчку.
Перешов вже скрѣзъ сито и решето.
Перешов на дитинячій розум.
Переплив море — на березѣ утонув.
Перехрестися, та влѣзъ в болото.
Первого торгу не пускайся.
Перше коло чо б ôт ходив, а теперка не
знає, як в них ступати.

Першій килицюк, як по леду, другій, як
по меду, а за третій не пытай, лише
давай.

Перші коты за плоты.

Пес бреше, вѣтер несе.

Пес бреше на сонце, а сонце свѣтить.

Пес бреше, пан ъде.

Пес здохлый не кусав.

Пес на кости лежить; сам не ъесть и дру-
гому не дасть.

Пес не з-ъесть не повалявши.

Пес пса ъесть, коли ся ъсти хоче.

Пес псу - брат.

Песя мати не загине.

Печени голубы не летять до губы.

Пій, а не бій.

Пилнуй носа свого, а не кожуха моего.

Писав, писав — чим? запечатовав.

Пытався чорт бабы: „Що о Бозѣ люде го-
ворять?” — „Славлять, величають.” —
„А що о менѣ?” — „Якось вас дуже
на зубы взяли.” —

Пыталися дѣдька, чим бы хотѣв бути? —
„Окомонскою кобылою, мелника кур-
кою, або панскою мацкою.”

Пытатися кума - розума.

Питьє, пожитъє.

Пищить, як каня. (Або) — як дѣдько в гра-
довій хмарѣ.

Пье на воючу шкиру.

Пье, як по оселедци.

Плаче, як роба в неволѣ.

Плачте очи — видѣли 'сте, що 'сте куповали.

Плете дубы, як на палилѣ. — Плете бачелюки.

Пливав, як пампух в олѣю.

Пôди до Krakова, всюда бѣда однакова.

Пôди за Бескиды, не збудешься бѣды.

Пôди и за Карпаты то треба бѣдовати.

Пôди з дурнем на раки, а вон ловить жабы.

Пôди псе, укуси мене, а потому бѣды не збудешься.

Пôду до церкви, але не буду молитися.

Пôзнав, куда стежка в горох.

Пôзнав свôй свого.

Пôзнає и коза, коли полудне.

Пôзнай грача, не партача.

Пôзнати вовка, хоть в баранѣй шкирѣ.

Пôзнати ворону по пїрью.

Пôзнати дурного, по смѣху їого.

Пôзнати з мовы, якон хто головы.

Пôзнати пана по холявах.

Пôзнають хлопцѣ и в калній сорочцѣ.

Пôлтя нѣхто не мастьть.

Пôрвався, як з мотыкою на сонце.

Пôсла нѣ сїкуть, нѣ рубаютъ.

„Пôшла бы ты за муж?” — „Та бы ся пôшло.” — „Маєшь ты що?” — „Табы ся знайшло.” — „А робила бы ты?” —

„От! розговорили 'сте ся.

Пôшла его псалтыра на перець.

Пôшла по сыр, а в хатѣ пожар — пôшла
по масло, а ъѣ в печи погасло.

Пôшли дурного, за ним другого.

Пôшли дурня — то сам дурнем зôстанешь.

Пôшло му по носѣ.

Пôшло поле в лѣс.

Пôшло щастье в лѣс по прутьев.

Пôшов в лозы пасти козы.

Пôшов до головы по розум.

Пôшов дѣд на жебры, та не мав в що хлѣба
класти.

Пôшов, як богачеви (або: бѣдному) по
смерть.

Пôшов, як рак по дрѣжджи.

Поберѣмъся небого, в тебе мало, а в мене
и того.

По бородѣ потекло, а в рот не попало.

Повело му ся, як с Петровон днини.

Поволи хлопчику, раз хлѣба, два разы
борщику.

Поганому за шостак.

Погорѣлець — хлѣб з- ъев, а солому спалив.

По добрій хвиль лихую ждай.

Показався — тай сховався.

Показує грушку на вербѣ.

Показує дорогу, а сам в болото лѣзе.

Поки дѣда, поти хлѣба.

Поки Василія, поти весѣлья.

Поки мѣшка чують, поти шанують.

Поки не упрѣтн, поти не умѣтн (або
уздрѣтн).

Покинь живе, та шукай умерлого.

Покинь сани, возьми вôз.

Поки плѣши, поти кныши.

Поки ся дѣвка не вôдасть, то и псови
воды подасть; а скоро ся вôдасть,
то и собѣ не хоче.

Поки три-пять (недѣль по Рôздвѣ) не ми-
не, то тепла не буде.

Поки щастъє плужить, поти пріятель
служить.

Покора стѣну пробиває.

Покрасиѣти, не покрасиѣв, а подобрѣти
подобрѣв.

Половина свѣта скаче, а половина плаче.

Помагає, як мертвому кадило.

Помастив му медом пôд нôс.

Помагайбôг — Бодай здоров.

„Помагайбôг Гриню.” — „Копаю пане
глину.”

По нитцѣ дôйдешь клубка.

По нѣмецки нецки, по польски корито.

По обѣцянку треба швидкого коня.

По оченаши, напіймося по чашi.

Попамятаєш московській м'єсяць.

По парѣ, по парѣ, а з заду два.

Поправився с печи на лоб.

Пороняв горы з долинами, а богатых з
убогими.

По роботѣ пôзнати майстра.

Порожня бочка гучить, а повна мовчить.

По смерти нема покаяна.

По смѣху плачь наступає.
Постава свята , а сумлінье злодїйске.
Постигло му в пятах.
Постимо як Рахман е. *)
Поти добро , поки мокро.
Поти ягнятка скачутъ , поки мати видять.
Потрѣбный , як дѣра в мостѣ.
Похвала з власнои губы не поплачує.
Почухрайся , де тя не свербить.
По швѣ му ся поре.
По ярмарцѣ лихій торг.
Поїхала Гася , тай вернулася.
Правда в очи коле.
Правда розмыслу не потребує.
Правда , як двѣ.
Правда , як оліва на верх выйде.
Правдою цѣлый свѣт зайдешь , а неправ-
дою , анѣ до порога.
Працює , як чорный вол.
Прибери пенька , то стане за Сенька.
Приberи пня , дай му имня , и з него буде
чоловѣк.

*) Рассказывают , что в людѣ (народѣ) далеко десь на скод сонца за чорными морями , котрї звутся Рахмане . Оны суть у Бога щасливі — дуже твердо постять , лише раз в рѣк на великденъ мясо ъдять . А великденъ рахманскій (кажуть) припадає на переполленіе (25го дня по наших великих святах) , коли шкаралупа свяченого яйци вѣд нас ажъ до них через море запливе . — Чи не є то яка темна повѣсть о Брахманах Индійских , або вѣдав память колишніи сязи нашого народа з далеким востоком , або знать походженія Словен из Индіи ! ? —

Пр. Изд.

Прибудь щастье, розум буде.

Привікай до господарства з молоду,
не будешь знав на старость голоду.

Пригоды учать згоды.

При готовій колодцѣ добре огонь класти.

Придаток не стоить за даток.

Прійде и на пса колись зима.

Прійде коза до воза, скаже „мё.” —

Прійде кумець на обѣдець, а лыжки не
буде.

Прійде лѣто, то в розмаито, прійде зи-
ма, то хлѣба нема, и чоботы ледашо
и робити нема що.

Прійшла свиня (выб.) до коня, тай сказа-
ла: „Ось бо я румак.” — А кінь вѣд-
казув: „И ноженьки тоненьки, и у-
шенька клапоньки, и шерсть не така,
и сама як свиня.”

Прійшов гостъ, та на голу костъ.

Прійшов — нѣ ситця, нѣ решѣтця.

Прійшов по хвили — вже мыски помыли.

Прійшов хтось, тай взяв щось, пôшов бы'м
за ним, та не знаю за ким.

Прійшов, як слѣпій до фарбы.

При компанії дався Цыган повѣсити.

Прилип, як пінай до плота.

Прилип, як слѣпый до тѣста.

Приложи руку — бо рука не кума.

Прилѣпив, як горбатого до стѣни.

При мнѣ много не бій.

Припав му до смаку, як муха до меду.

Природу тяжко одмѣнити.
При своей небозѣ добре и в дорозѣ.
Присхло, як на псови.
Притяли му крыла.
Принѣши кобылѣ фѣст.
Продав пса за лиса.
Про едного жовнѣря вѣйна буде.
Прозьба панська рѣвно з наказом ходить.
Прозьба стѣну перебѣє.
Промый чоло, чи не дастъ Бѣг чого?..
Промѣняв ремѣнець на лычко.
Пропав батько з дурними сынами.
Пропав Козак з дудами.
Пропав, як пес в ярмарок, (або) — як камень у водѣ.
Просили — не хотѣв, казали — мусѣв.
Проси, як найбѣльше, а бері, що дають.
Просто з моста на бѣгущую воду.
Пси выуть, а мѣсяць свѣтить.
Пси му за ухом выуть.
Псови очи, а чортови душу запродав.
Псѣ голоса не йдуть на небеса.
Пуста голова анѣ посивѣв, анѣ полысѣв.
Пустив Бѣг Микиту на волокиту.
Пустився на хехкій хлѣб.
Пусти пса під стол, вон лїзе на стол.
Пусти уха меже люде, то цымало учусь.
Пфу на землю, закин ся оженю.
Пхаєси, як до свяченой воды.
Пяній а дѣти и нехотя правду скажуть.
Пяній на все зозвалде.

Пияній свѣчки не поставить.
Пияній собѣ розум вѣдберае, а Бѣг му и-
звов дае.
Пятами накивати.

P.

Рада бы душа до раю, та ъ грѣхи не пу-
скають.

Рада бы мама за пана, та пан не бере.

Радься другого, а смотри своего.

Раз, два не поможе, то десѧть поможе.

Раз мати родила, раз гинути треба.

Раз тилько козу на лѣд нагнати можна.

Рана загоится, але зле слово нѣколи.

Рано встати, треба ся вмити й росче-
сати.

Ранок панок.

Рані пташки зубы тереблять, а позні очи.

Раховать сыр, масло, то и пирогов не
ѣсти.

Рахуй грошъ с тиха, не зазнаешь лиха.

Рація раціев, а шкода шкодов.

Рѣздво ялобы ся, а великденъ не снiv
бы ся.

Робив — на себе ся дивив.

Рогатин *) — Богови побратим.

*) Мѣстечко в Бережанским обводѣ над потоком Гни-
лою Липою, колись було заможне.

Пр. Изд.

Роди бабо дитину — а бабѣ сто лѣт.
Роди бабо дитину, будешь панинкою за
годину.

Родом куры чубатѣ.

Рожа и межи кропивою зѣстане рожею.
Розгнѣвався — муха му на нѣс сѣла.

Розявляє губу жаба на вола, але го не
з-ѣсть.

Розлетѣлися, як липове клинья.

Розмова, як гуся с пацятком.

Розмова, як с кобылою в болотѣ.

Розумный пôд стол не ляже.

Розуму богато, а грошей мало.

Розуму до головы нагнати.

Роскôшь творить бôль; як приходить
смакув, як вôдходить катув.

Роспustився, як цыганська пуга.

Роспustне житє в молодості, прино-
сить хоробу на старій кости.

Россвѣтив му свѣчку, що ажъ з очей искры
летья.

Россмѣялся так красно, як бы пекла не
хотѣв.

Росстанье з милым смерти ся рôмнає.

Росте, як з воды, (або) — як на дрѣжджах.

Рости псу трава, коли мого коня нема.

Росчесав ъї косу до вѣнци. *)

Рубай коло сука, треба раз в сук.

Рука кожда к собѣ горне.

*) Извѣв сю.

Рука руку мыє, абы обѣ були бѣлї.
Руки бѣлї а сумлѣнъе чорне.
Рушив розумом, як здохле теля хвостом.
Рыба в водѣ, а ѿстн ѿй годѣ.
Рыба рыбою живе, а люде людьми.
Рыба, свинина не потребує вина.

C.

Савка в кут, коли гостъ сут.
Сам блудить, а других судить.
Сам бык землю борикає, и на себе кидает.
Само ся дас, коли в.
Санна ъзда, ангелская ъзда, але дѣдъчай
выворот.
Свиня (шановавши слухи ваши) квичить, а
в плѣт лѣзе.
Свиня (выбачте) иѣх дре, и сама реве.
Свинъ (выб.) не до поросят, коли ю смилят.
Свой дой не ворог, коли прійдешь, то
пріиме.
Свой менъ не милый — а при мнъ гоне бій.
Свой, не свой, не лѣзь в город.
Свой своему завсѣды рад.
Свой хоть не заплаче, то ся скривить;
хоть ся не скривить, то не высмѣє.
Свое взяв, тай прав.
Свое не видитъ пôд носом, а чуже пôд лѣсом.
Свое святое — чуже найсвятѣйше.
Свои люде не Татаре, не дадуть за-
тибати.

Свѣдчится Цыганъ своимъ дѣтьимъ.
Свѣтъ скаче — свѣтъ плаче.
Свѣтъ собѣ завязала.
Свѣтъ, якъ башняка, а люде якъ мухи.
Святый спокойно, гаразд с тобою.
Се бѣда, мама Грица привела, та не знаемъ,
якъ звати.
Сей свѣтъ позыченый.
Сей свѣтъ, якъ маковый цвѣтъ.
Сербай, не дбай, хоть рѣдкѣ, абы богацько.
Середа постъ, не треба губы мастити.
Сердитая собака, вовкови корысть.
Сердится, якбы му пес ковбасу з-ѣвъ.
Сердцемъ люби, а руками тряси.
Седи в хатѣ, не рыпайся.
Седи грыбе, закъ тя хто здыбле.
Седи, та грѣйся — плачь, та втерайся.
Седить, якъ у-бога за дверинъ.
Седить, якъ на ножахъ. (або) — якъ на жару.
Седить, якъ чорт на грѣшахъ в болотѣ.
Сикъ, пнкъ на помело, коли воды не було.
Сила без головы шалѣвъ, а розумъ безъ силы илѣвъ.
Силованымъ коньомъ не доробишился.
Силованными очима не можъ ся довго дивити.
Сирота — а губа якъ ворота.
Скажене (хранъ Боже) лише слѣпе заразливе.
Скаче, якъ дѣдъко.
Скаче, якъ теля на посторонку (на упонѣ).
Скачи враже, якъ панъ каже.

Скачу, як хліб зобачу.

Скира на чоботы, язык на пôдошви.

С кого ся насміхають, с того люде бувають.

С конем не грай, невѣстѣ не улїгай,
грошей сам не ховай, коли не хочешь
шкоды мати.

Скорій як черепаха.

Скулився, стулився ти пес, ще й хвост
пôджав.

Скупый два разы тратить.

Скупый пе глупый, щодрый не мудрый.

Скривився, як середа на пятницю.

Скрыпливе колесо довше ъздить, як нове.

Слава бы ти пропала (нехай ся пръчъ каже).

Слабому животови и пироги завадять.

Сливка — слинка, грушка — минушка, риба
— вода, хліб голова.

Слова до рады — руки до звады.

Слова маснін, а пироги пôснін.

Слова не полови.

Слова шкоды не нагородять.

Слово вылетить горобцем, а ворнеся волом.

Служба вольности не тратить.

Служба не дружба.

Слухай богато, а мало говори.

Слѣпый невидющого водив, та оба в яму
повпадали.

Слѣпый хромому доганяв.

Слѣпый — хто через решето (або — далше
вôд носа) не видить.

Смаку — як в печенім раку.
Смаруй хлопа лоіом, а вони смердить гноіом.
Смерти не треба шукати, сама прійде.
Смерть а жена від Бога призначена.
Смерть за плечими, а бѣдѣ весільє.
Смерть лести не знає.
Смерть не переберав.
Смотри желязного кілка, а не срѣбного.
Смотри кінця кождій справѣ.
Смотри, мовчі — а свое робї.
Смотри себе — буде с тебе.
Смуток бы на тя темний, та чорний у-
пав! (не до вас кажучи).
Смѣйся смѣшку — дам ти кишку.
Смѣльй, як за плотом.
Снуєся ми перед очи, як в день так в ночі.
Соль омаста — масло окраса.
Соб быцю коло плота, яка плата, така
й робота.
Сова хотьбы лѣтала по під небеса, то со-
колом нѣколи не буде.
Сокира, мотыка, топорець — сорока, во-
роня, воробець.
Сокира остра, мотыка їй сестра.
Соломяним слугою нѣхто не доробився.
Соломяный парубок золоту дѣвку бере.
Сонце бы тя побило (нехай ся прѣчь каже).
Сонце свѣтить, дощник крапити, чаров-
ниця масло робить.
Сонце ся в морѣ купав — сонце спочило.
Сорока горѣла, бо пitti хотѣла.

Сорока скрегоче, гостѣ каже.
Сором стер собѣ с чола.
Сорочки не має, а женитися гадає.
Сорочку выкупив, а сукман заставив.
С палця собѣ того не высав.
С панами рѣдко, а з дурнами нѣколи не
приставай.
Спанье голоду не перебудешъ.
Спанье не дасть конъе.
Спасовка ласовка, а петровка голодовка.
Спасся як медвѣдь.
С перцем, чи не с перцем, коли с щирим
серцем.
Слився як Бела (Бейла) *).
Спи дою — най ти доля росте.
Спить сова, тай куры бачить.
Спить, якбы шовком шив.
Сплющій пес не угонить зайца.
Спілка двох годус.

*) 1188 Бела король угорскій, буцѣм в помбчъ про-
гнаного Князя Галицкого Володимира Ярославича,
вѣступив с сильнымъ войскомъ под Галичъ. Галичане
по удаленію своего Князя Романа Мстиславича Во-
лодимирскаго вѣтворили врата Уграи. Бела уверг
Кн. Володимира в темницю, а осадив на княжеский
престолъ сына своего Андрея, который загости-
вшись беспечно, пановав насильно над Галичанами;
доки Кн. Володимир не уѣхъ из неволѣ, и (1190) с
помбчью Казимира Справедливаго не приступив под
Галичъ. Тогдѣ Галичане выгнали Угрова и з радо-
стю пріймли своего роднаго кназа. По тѣи то
Белѣ осталась приповѣдка.

Прип. Изд.

С повного лехко брати, хочь убыває, не
так знати.

Спокойный, як кобеля за возом.

Спомогся дѣд на обѣд, а баба на кисѣль.

Споможн сиротѣ, выколе ти очи.

С прибудку голова не болить.

С пустон студолы не вылетить хиба сова.

С пѣсни слова не выкидають.

Срѣбло, золото тягне чоловѣка в болото.

С слѣпого, глухого, нѣмого найлучшій чо-
ловѣк (мужъ).

С старецького сына не буде добрый газда.

Ставився як лев, а згинув як муха.

Ставится, як окунь противъ водѣ.

Став ми костев в горлѣ — солью в оцѣ —
хрѣном в носѣ.

Став не свѣй. — як укопаный. — як опа-
реный.

Стало на юшку, а нестало на петрушку.

Стара панѣ все то шіє, то поре.

Стара правда и старе вино завсе добре,
але не стара дѣвка.

Старого лиса тяжко зловити.

Старый, а не росте.

Старый, а храмає.

Старшій Галичъ вѣдо Львова. *)

*) Львѣвъ, нынѣшняя столица королевств Галичи-
ны и Володимирищны над потоком Полтьюю,
построен Львом Даниловичем, князем русским
около 1270 года; а Галичъ, давнѣйшая столица
княжества, уже стоялъ 1140 года, коли Володи-
мирко Володаровичъ Князь Теребовельскій перенѣс

Старшій Гриць як Парашка.
Статок робить достаток.
Стереже го, як ока в головѣ.
Стереженої Бôг стереже.
Стережися того, же не має нѣчого.
Стережися того, кого сам Бôг назначив.
С тлустого мяса тлуста и юшка.
С тобою говорити, гороху наївшись.
Сторонить вôд нього, як вовк вôд сѣти
Страх бôльшій вôд переполоху.
Стриже и голить.
Стрижн, не обберай.
Стругав, стругав, тай перестругав.
Ступай з дороги, бо ъде безногій.
Судна дѣравого нѣхто не наповнить.
Суд сквапливый рѣдко буває справедли-
вый.
Сукианка не мамка, коли ся Ѣсти хоче.
Сук на сук.
Суха ложка губу дре (рот дере).
Сухій марець, мокрый май, буде жито
кобы гай.
Схилився по полѣно, та стонк собѣ колѣно.
Сховай, що не вадитъ.
С чим ся обходимо, тоє до нас лепше.
С чужим и на серед села росставайся.
С чужого злого учися свого.
С чужого коня и серед калибухи злїзвай.

свою столицю из Теребовлї до Галича. — Чують
ще нынїка пôдуналі Галичане достойнѣсть своего
города.

Пр Изд.

С чужон торбы хлѣба не жалують.
Сыр тилько в ôдкладаный добрый.
Сытый голодному не вѣрить.
Сытый голодному не товариши.
Сѣв каменем.
Сѣв як на леду.
Сѣв вѣтер, вѣтром жити буде.
Сѣльска собака най ся меже дворскіи не
мѣшає.
Сѣмь лѣт го не бачив ем, бодай ем го був
нѣкды не бачив.
Сѣмь лѣт иак не родив, а голоду не вчинив.
Сѣмь лѣт хробак в хрѣнѣ зимовав, а сма-
ку не зазнав.
Сѣмь миль пѣшыни для однои кишки.
Сякій такій, абы був, абы хлѣба роздобув.
Сяк так, абы выжити.
Сяк так, абы не по людськи.

Т.

Така правда, як вошь кашле.
Так бы'сь чув звоны.
Так го люблять, як пес дѣда.
Так дбас, як пес о пяту ногу.
Так тепло, ажъ пара кости ломитъ.
Таке цѣкаве, ажъ бульки з носа лѣзуть.
Такій добрый, ино го до серця прикладай.
Такій жвавый, якбы з ока выпав.
Такій красный, якбы го з воску ульяв.
Такій способный, як вол до карнты.

Такій страх, що ажь сорочка полотном
стала.

Таким ся рогом чеши, яким дѣстанешъ.

Так іравець крае, як му сукна став.

Так мама казали.

Так моя добра хата, як твоя комната.

Такой бѣдному нѣколи нѣчог' не мати

Такон ласки найду и в Парашки.

Так пише, як мак сїє, прїайде читати, як
в розѣ не знає.

Так ся доробив, як сôль на окропѣ.

Так ся зателепав, як Жид.

Так ся тебе бою, як второѣного сиїгу.

Так ся хлѣб удав, щоб' ся кот за шкиру
сховав — закалець на палець.

Так тому рад, якбы ми пси обѣд з-ѣли.

Так то поможе, як сухому попѣл.

Так то правда, як ми траву єдять.

Таку Бôг коляду дав.

Там де велики вѣкна, богато свѣтла, а ма-
ло правды.

Там де сирота збостатиша миє, лутше аби
камѣнь вырбс.

Там макогон блудить, де макитра рядить.

Там ся лѣниво працює, де пожитку не чує.

Тане мясо ми єдять.

Танець не робота, хто не вмїє, то сро-
моща.

Твердый Русин. — Тверда Русь, все пе-
ребуде.

Тебе и святый Петро не загреє

Телица яловая.

Теля не знаєся на пирогах.

Тень, тень, абы забути день.

Тепле ваше паноньку слово.

Тепло як в бани.

Теплò, як за лихим паном.

Тернина грушок не родить.

Терпнть го, як соль в оцѣ.

Тилько воску и ладану.

Тилько гадок, що в решетѣ дѣрок.

Тилько до Ильї добрін рон, а по Ильї
повѣсь роя на гилї.

Тилько свѣтла и кадила.

Тилько ся журнть, як кобыла звернувша
в болотѣ.

Тимто прѣсно, що не кисло.

Тинди - рынди за три грошѣ.

Тиха вода береги ломить, а быстра тамус.

Тихо, як мак сїє.

Тобѣ смѣх, а менѣ плач.

Товарищ мовный в дорозѣ стонть за вôз
смареваний.

Товчеся як Савка по пеклї.

Тогда бым ти видѣв, коли свою потылицю.

Тогда вон буде богатым, як пес рогатым.

Тогда дали хлѣба, як зубов не стало.

Тогда дорога спѣшна, коли розмова по-
тѣшна.

Тогда ковалъ зелѣзо кус, коли горяче.

Тогда лыка дри, коли ся деруть, тогда
дѣвку дай, коли беруть.

Тогда любить и сват, коли ся добре мав
брат, а колы бѣдный, то забуде и
брат рѣдный..

Тогда мама бѣду знає, коли малую детину
мав.

Тогда мама дурна, коли детина мала.

Тогда ми губы лыжи, коли чорнін.

Тогда скупи, коли на дні.

Тогда су съд добрый, колы мѣшок повный.

Тогда то буде, як на долони волосье вы-
росте.

Тогда у сироты великденъ, коли сорочка
бѣла:

Того и чорт в ступѣ не потрафить..

Того шукав, що не положив.

То его права рука, (або) — праве око.

Тое мене нѣ свербить, нѣ болить.

Тое му так потрѣбно, як лысому гребѣнь,
слѣпому зеркало, а глухому музыка.

То не вчислѣ..

То не до шмыги..

То не з Грицьом справа.

То не певна, то хитра пташка..

То пустій слова, але правди в них нема.

Торкни в стôл, то ся ножицѣ вѣдоззвуть.

То ще тогдѣ дѣялося, як шкиряни грошѣ
на свѣтѣ були.

То язя с пекла родом..

Тра знати по чому локоть..

Тра йти в свѣт за очи..

Трафив го в седно..

Трафив з дощу пôд стрѣху.
Трафив на злый раз.
Трафив свôй на своего.
Трафилося слѣпій курцѣ бобове зерно, и
тым ся удавила.
Треба го, як пятого колеса в возѣ.
Треба довго калатати, щобы бабу ошукати.
Треба му в сѣнь пасом воду освятити.
Треба рано встати, абы его ошукати.
Треба розумом надточигти, де сила не
зможе.
Треба сесе в коминѣ записати.
Треба шести, абы звести (лѣннвого).
Три бабѣ, а два Жиды зроблять ярмарок.
Три дни не живився, а красно дивився.
Три дни ходу, до обѣд празнику.
Тримаєся, як репяк кожуха.
Тримаєся як слѣпый плота.
Тримає як мертвый рукою.
Тримайте мене з заду, бо впаду.
Тримай язык за зубами.
Три паны, два атамани, а оден пôд-
даный.
Труба на пса, на чоловѣка з в ôн.
Труби Грицю в рукавицю.
Трудна згода, де огонь и вода.
Трудно, абы на добре выйшло, що из злых
рук прїйшло.
Трудно рану гонти, а не уразити.
Трѣщи, не трѣщи (морозе), вже минули
водо'рщи.

Трясе як молоде теля.
Туда бій, а туда потече.
Туда то стежка в горох? —
Тут треба побренькати.
Ты мене за чоп, а я тебе за воронку.
Ты на него хлѣбом — вѣн на тебе каменем.
Ты ему образы, а вѣн тобѣ лубье.
Тыць, тыць, де був Гриць.
Тѣшитса, якбы го бузько носом исъкав.
Тѣшитса, як Жид пархами.
Тягли медведя до меду, та урвали уха —
тягли медведя вѣд меду, та урвали
фѣст.
Тягне воду на свое колесо.
Тяжко вовка за фѣст уймити.
Тяжко дѣти годовать, як камѣнь глодати.
Тяжко нести — жаль (шкода) покинути.
Тяжко плисти против воды.
Тяжко сѣяти, коли нѣщо орати.
Тяжко там украсти, де газда (господарь)
сам злодѣй.

у.

Убери пень, буде подобень (хорошень).
Уберися жѣнко в кожух, бо тя буду бити.
У Бога всего много.
У Бога всемога.
Убогого и галузѣ тягне.
У богому мало що бракує, а захланно-
му всього.

Убрався в жупан и мыслить же пан.
Убрався в правду, як Татарин в зброю.
Убрався, як чорт на утреню.
У вдовы хлѣб готовый, але не всякому
здравый.
У ворожки хлѣба трошки.
Увяз, як пес на ланцуху.
У голоты нема що молоти.
У гостинѣ остатный починай ъсти, а
первый переставай.
У доброй господинѣ нема нѣколи по
обѣдѣ.
У дѣда в торбѣ не поживишся.
У дѣтей высокї пороги, а в родничовъ бо-
дай ще выжчї були.
Уже горло засхло, куды що йшло.
Уже не надоложишь уповаючи.
Уже сѣмь лѣт, як правды нѣт.
Уживай Федъку, то хрѣн, то редъку.
Уживай свѣта, поки служать лѣта.
Уздришь вовчу з вѣзду.
Укажи му палець, а вон руку просить.
У кія два кінцѣ.
У людій дѣвок сѣмь, а доля всѣм, а в ме-
не одна, и тая негѣдна.
У лѣнивого усе свято.
У мене того не купити.
Умер богатый, ходѣмо ховати, умер убо-
гій, шкода дороги.
Умерла детина, тай кумство пропало.
Умерлого з гробу не вертають.

Умыт кожух, а не помочи.
Умѣв там влѣти, та не мѣг перескочити.
Умѣє вѣн с чорного бѣле зробити.
Умѣла варити, та не вмѣла давати.
У нас сего дня Луки -- анѣ хлѣба, анѣ
муки.
У нас така припoved'ника, де парубок
там и дѣвка.
У нас Україна -- треба собѣ самому хлѣ-
ба укроити,
У нашего свата всѣм одна хата.
У нашей Катерини веселье и родины.
У него натура як у тура.
У него душа рогата — тяжко му сконати.
Упав в гаразд, як сливка в болото, (або) —
як муха в сметану.
Упав в тѣсну дѣру.
Упав есь жучку панови в ручку. (Казка).
Упав як мѣх з воза.
Упертый як Русин.
Урвалась му нитка.
Уродився, оженився — тай вмер.
Уродила, та не облизала.
Уродися — вдайся, а нѣ, то скапарайся.
Уроки на сороки.
У свѣдка очи як у дѣдъка.
У сироты два роты, одним єсть а другим
бреше.
У скупого завсѣды по обѣдѣ.
Усолодився як червак у хрѣнѣ.
У страха велики очи.

Утопив свой масшок в животѣ.

Утѣкав перед вовком, а впав на медведя.

Утѣк, не утѣк — а побѣгти вѣльно.

Утѣха, як с порожнаго мѣха.

Утѣхи на годину, а бѣды до смерти.

У цы и балсты нема на чим сѣсти, а у басѣсти нема що ъсти.

Ученый — не доученый, гбрше, як простак.

Учепився репяком, тай держится.

Учепився як грѣх села.

У яловон коровы молока не впросишь.

X.

Хата чужая, як свекрох а лихая.

ж Хату а жѣнку все треба покрывати.

vv Хвали мене роте — а нѣ, то тя роздеру.

Хвалится, як Цыган своими дѣтьми.

Хвалить, якбы медом мастиб.

Хвальба сорочки не дастъ.

Хвальков ся нахвалить, а будков ся набуде.

✓ Хватив шилом патоки.

Хитро, мудро, не великими коштом.

Хитро, мудро — як не даси то тѣ выдру.

Хлопа кбрцьом не мѣряютъ.

Хлоп бодай пановав — а силы не мав.

Хлопецъ волы гонить, а дѣвчина ще ся не вродить а его догонить.

Хлопецъ, як живое срѣбло (ртуть).

Хлоп тилько в продажи має ще вѣльность.

Хлоп як дуб.

Хлѣб, а вода бѣдного ъда.

Хлѣб а вода, нема голода.

Хлѣба не много, а я и до того.

Хлѣб в дорозѣ не затяжить.

Хлѣб має роги и ноги.

Хлѣб погорѣв — не журися, не будешъ го ъв.

Хлѣб святый, дар божій — карай нас
Боже ним до вѣка.

Хлѣб ѿжъ, а правду рѣжъ.

Ходак ся находитъ, нѣжъ ся чобот зробить.

Ходи дурню перцю, щафрану ти причиню.

Ходи Петре до вйтa.

Ходить, як блудная вовция.

Ходить, як овечка, а буцкас, як баран.

Ходить як по бритвах.

Ходить, як теля за коровою.

Хоре коли не вмре, то роспестится.

Хоть без зубов и о единством оку, лишь бы сего року.

✓ Хоть бысь був чистый як лѣд, а бѣлы
як снѣг, то тя обмовлять вѣд голов до нôг.

Хоть бысь глядѣв по всѣй Українѣ,
добра не знайдешь.

Хоть бѣда, то гоц.

Хоть врѣжъ, то не потече.

Хоть вывози цѣлый лѣс, то все буде оден
бѣс.

Хоть голо, абы весело.

- Хоть голый, та в подвязках.
Хоть иду в гостину, то беру хлеб в торбину.
Хоть мы собѣ браты, але наши кишенѣ не сестры.
Хоть не красне, але власне.
Хоть нема що ъсти, абы коло кого състи.
Хоть не почесный, але щесный.
Хоть не тепер, то в четвер.
Хоть раз, а гаразд.
Хоть смердить, коли смак має.
Хоть ся переволоче, то не утече.
Хотївся перекрасти, та си очѣ выштуркав.
Хоче бутн газдов, а не вмѣс коневи фо-
ста завязати.
Хрестять люде, хоть ся ще не уродило.
Хромого пса лехко здогонити.
Хто богато говорить, той мало творить.
Хто богато обѣцяє, той рѣдко слова до-
трямає.
Хто богато пьє, сам себе побьє.
Хто богато ъсть и пьє, той в розум не
тыє.
Хто борше насипле, той борше змелє.
Хто бѣду має, той богато знає, хто гаразд
має, той мало знає.
Хто бѣды не знає, най ся мене спытав.
Хто в болото лїзе, тóго ще й пôпхнуть.
Хто в болото лїзе, тот ся покаляв.
Хто в бѣдѣ, бѣду стерпить — а хто в га-
раздѣ, шоб' нѣколи бѣды не знаяв.

✓ Хто в бѣдѣ дав — два разы дав.

Хто в коршиѣ служить, тому в бровари платять.

Хто в лѣтѣ гайнус, тог в зимѣ голодує.

Хто вѣд страху умер, тому бѣдинами звонять.

Хто волохатый, буде богатый.

Хто в печи лягас, другого ожогом досягас.

Хто в пѣрье порастас, най на бѣдного памятає.

Хто в ряду, мусить дати коляду.

Хто в свѣтѣ не бував, той чуда и дива не видав.

✓ Хто высоко лѣтас, тот низко сѣдає.

Хто дав зубы, дасть и хлѣб до губы.

Хто дбає, той має.

Хто два зайцѣ гонить, жадного не здогонитъ.

Хто добре уйме, той добре несе.

Хто дужчій, той лѣпшій.

Хто дурневи выбачить, має сто днїв вѣдпусту.

Хто дурным уродився, той и в Кіевѣ розуму не купить.

Хто з Богом с тим Богом.

Хто здоров лѣків не потребує.

Хто з разу выграє, той на конці не має що ставити.

✓ Хто каши наварив, тот мусить и зѣсти.

Хто кого инне, най ногу вывине.

Хто кому стрык, все му дашо тык.

- Хто коня купить, бере и уздечу.
Хто колує, той дома ночує, а хто дуже
простує, той в дорозі ночує.
Хто любитъ ревне, жалъє певне.
Хто любить свѣтъ, той любить правду.
✓ Хто має богацьо, той бурчить, а хто ма-
ло, той мовчить.
Хто має в торбѣ, той з-ѣсть и на горбѣ.
Хто має выкруты, не пôде в некруты.
Хто має гроши, той все хорошій.
Хто має пасѣку, той має мѣдъ, хто має
дѣти, той має смрѣдъ.
Хто много має, той прагнє бôльше.
Хто мовчить, сто навчить.
Хто мовчить, то лиха ся збуде.
Хто на сопѣвку дав, той буде на нѣй грав,
а хто не дав, не буде грав.
Хто на тебе каменемъ, ты на него хлѣбомъ.
Хто на окропѣ спарився, и на зимну во-
ду дує.
Хто на чужій обѣд ся спускає, той з голо-
ду вмерає.
Хто не беретъ, тому лекше.
Хто не важить, той не має.
Хто не выпьє до дна, той не зычитъ
добра.
Хто не був нѣколи пôдданнымъ, той не
буде добрымъ паномъ.
Хто не зазиав зла, не виїве шановати до-
бра.
Хто не має зброни, най не йде в бои.

Хто не слухає вóтца, матери, нехай слу-
хає песьон шкиры.

Хто не слухає тата, той послухає ката.

Хто не стонть о грóшь, той и шелюга не
варт.

Хто не умъє молитися, най иде на море
учитнся.

Хто оре, съе — той ся надъе.

Хто переберав, той перебере.

Хто першій, той лѣпшій.

Хто пытався, той не блудить.

Хто пôд ким яму копав, сам в ню падав.

Хто пôзно ходить, сам собѣ шкодить.

Хто поволе ёсть, той поволе робить.

Хто по кладцѣ мудро ступав, той ся в
болотѣ не купав.

Хто посмарує, той поїде.

Хто потапає, тот ся брітвы хапає.

Хто припоминає, той ся допоминяє.

Хто против Бога, то и Бог против ньому.

Хто пье, тому наливайте, кто не пье,
тому не давайте.

Хто рад обѣцяє, той не мae охоты дати.

Хто рано встав, тому Бог дає.

Хто робить, той ся доробить.

Хто сивый не мудрый, лишь старый.

Хто скляный дух має, най на чужого ка-
менем не кидав.

Хто служить з ласки, того мѣшок пласкій.

Хто служить з ласки, тому милосердiem
платять.

Хто служить з ласки, тому стає хрѣном
хлѣб панскій.

✓ Хто с псами лягає, той з блохами встає.

Хто с псами пристає, навчнця брехати.

Хто спѣшить, той смѣтити.

Хто стаєся вовцею, того вовк з-ѣсть.

Хто стаєся медом, того мухи з-ѣдять.

Хтось ся квасу наїв, а мене оскома напала.

Хто сїє по Покровѣ, не має що дати
коровѣ.

Хто ся з отрубами змѣшав, того свинѣ
з-ѣдять.

Хто ся лѣчить, того бѣда цвѣчить.

Хто ся сам хвалить, той злых сусѣд має.

Хто терпен, той спасен.

Хто тримає в зимѣ пъенкуха, той має в лѣтѣ
пастуха.

Хто три роки служив у панов, а трин у
Жидов; того бы лишь повѣсити.

Хто умѣє брехати, той вмѣє и красти.

Хто умер, той в ямѣ, а хто жив, той з нами.

Хто хлѣб носить, той єсти не просить

Хто ходить по ночи, шукав буковои помочи.

Хто хоче зберати, мусить добре засѣяти.

Хто хоче пытлювати, мусить зачекати, а
хто нараз буде зараз.

Хто хоче пса ударити, той кія знайде.

Хто хоче свѣдком бути, треба хрестик
лышнити.

Хто хоче що справити, треба ся забавити.

✓Хто часто в доро зѣ, був пôд возом и на
возѣ.

Хто чисте сумлѣнїе має, той спокойне
спати лѣгає.

Хто чого шукає, той знайде.

Хтѣвши гаразд мати, треба ухом землѣ
пріймати.

Худа худоба своего хованя.

Худый пес не сказится, ино сытый.

ІІ.

Церква горить, а люде руки грѣютъ.

Церкву обдирає, а звѣнницю побиває.

Церкву покрив, а звѣнницю обдер.

Цюшта и покора не має иѣсця у панского
двора.

Цы видиши, цы не видиши, то иовчи.

Цы в камѣнь головою, цы каменем в голову.

Цы все тотеє переймати, що на водѣ
пливе?

Цыган же з двома хлѣбами з голоду
вмер — старого не стало, а нового не
дождав.

„Цыгане! якои ты вѣры?” — „Якои хо-
чешь.” —

Цыганска кобыла день бѣжитъ, а три
дни лежитъ.

Цы опиханый паноньку ячмѣнь?.. (Казка).

Цы пье, цы не пье, то все пяній.

Цы ся врачимо, цы не врачимо, нехай ся
хоть побачимо.

Цыть Ивасю! панôв не переслухаешь.

Цураха поганим очем.

Цур дурня, та масла грудка.

Цур тобъ, та пек. —

Ч.

- ✓ Часом и межи кропнивою росте кѣло (лилія).
Часта крапля дощу и кам'янъ подѣравить.
Чекай ряду, дѣстанешь коляду.
Через бабинін телята, не можь в город
подивитися. (Байка).
Через вороги тяжко до пекла дѣстатися.
Через святых до Бога, через людій до
цѣсаря.
Через сидженье не мÔг запонасти в лежане.
Чеши дѣдъка з рѣдка, нех йде до дѣдъка.
Чеши дѣдъка з рѣдка, бо теплый.
Чіє веремнье, того и погода.
✓ Чій хлѣб ъси, того пѣсню спѣвай.
Чія душа часнику не ъла, не буде смердъла.
Чія згуба, того грѣху повна губа.
„Чія справа?” — „Вôтова.” — „Хто ю су-
див?” — „Вôт.”
Чія хата, того правда.
Чія шкода, того й грѣх.
Чигає, як каня на дош.
Чи купити, чи не қупити, а могорычу треба
ся напити.

- Чим бык навык, тым и реве.
Чим горщик накип'в, тым и смердѣти буде.
Чим дальше в лѣс, тым бѣльше дров.
Чим не наѣсися, тым ся не налыжешь.
- ✓ Чим може сова в сонце дивитися ?
✓ Чим пес старый, тым хвост твердый.
Чим ся мудрый встыдае, тым ся дурный величае.
Чим хата богата, тым рада.
Чим хата мае, тым гости пріймае.
Чого бы слѣпачище хотѣв, кобы плѣт видѣв ? —
Чого жалуешь козѣ лѣса ? .. най ёсть.
Чого надто, то (выбачте) и безроги не хотять.
Чого не купити, того и не жаловати.
Чого очи не видять, того серцю не жаль.
Чого паны наварять, тым ся пôдданіи парять.
„Чого слѣпый плаче ? ” — „Бо стежки не баче.”
Чого ся Ивась не научить, того и Иван не буде вмѣти.
Чоловѣк гордѣв, коли му ся добре дѣв.
Чоловѣк за батог, а жѣнка за пирог.
Чоловѣк мыслить, а Бѣг рядить.
Чоловѣк на свѣтѣ, як банька на водѣ.
Чоловѣк не ангел, абы не согрѣшив, а не чорт, абы не покутовав.
Чоловѣк не дастся, лише раз з разуму звести.

Чолов'к не є собѣ ворогом.

Чолов'к стрѣляє, а Бôг кул'є носить.

Чолов'к, як муха; нын'є жів, а завтра гніє.

„Чому чорт мудрый?” — „Бо старый.” —

Чорна корова, а бѣле молоко дав.

Чорнò п'є.

Чорт все чортом буде. —

„Чорте! де йдешь?” — „Болото палити.” —

„Не буде горїти.” — „Добро мен'є па-
кость зробити.”

Чорте! на грушу, тилько мене не ворушь.

Чорт не плаче, коли чернець скаче.

Чорт не спить, але людій зводить.

Чорт по тытул'ю, коли нема ничего в шка-
тул'ю.

Чотыре св'єчок спалила, заким Гриця умы-
ла, а пятый каганець, такой Грицко
поганець.

Чув що звонили, а не знає в котрій церкві.

Чув муха де струп.

Чужа кошара не наплодить овець.

Чужа хата як с векроха (мачоха).

Чуже красне — своє найкрасче.

Чуже мнє, своє наймилійше — чуже свя-
тоє, своє пренайсвятійше.

Чужій кожух не гріє.

Чужій хліб найсмачнійший.

Чужим волом не доробишся.

Чужими руками добре гада ловити.

Чужими руками тилько огонь брати.

Чужих бôгô в шукає, а своїх дома має.

- Чужій руки лехкіи, та не пожитечній.
✓ Чуй не чуй — бачь не бачь — а мовчи.
Чухайся вôл з волом, кôнь с коньом а свиня
(выб.) о тын, коли нема с ким.

III.

- Шануй горы, мосты, будуть цѣлї кости.
Шафрану не перетрешь, а жѣнки не перепрешь.
Швецъ знай свое шевство, а у кравецтво
не мѣшайся.
Швецъ не купецъ, а коза не товаръ.
Швидкій, як медвѣдь за перепелицами.
Шенцѣ-венцѣ — а чорт в кишенцѣ.
Шіє, поре — ниткам горе.
Шіє собітным штихом на недѣльный торг.
Шибаєся, як чорт по пеклѣ.
Шило в мѣшку не утаится.
Шкиру з него здер.
Шкода псу бѣлого хлѣба, бо го не з єсть,
лише покаляє.
Шкода учить розуму.
Шкода ходу до поганого роду.
Школа гола — в де єсти, а нема що єсти.
Шляхтичъ с переваренои сырватки,
шабелька на лычку, перевеслом под-
перезаный.
✓ Шукав вѣтра у поли.
Шулька двох годув.

Шуми до кумы.

Шум ишо не можна , а кишеня порожна.

Щ.

Щаслива година , коли заспить вечеру детина.

Щастє му з рук вылетѣло , як птиця из сѣти.

Щастє на колѣнѣ не ломится.

Щастє розум вѣдберав , а нещастє назад вертав .

Щастє , як трястє , кого скоче , то нападе .

Що бабине , то все не таке , як людське .

Що Бог дастъ , то не напасть .

Що було и не було , всьо ся перебуло .

Щобы'м був вѣщим , тобы'м бѣды не знав .

Щобы то був за швець , жебы кождому на одним копытѣ робив ? ..

Щобы чоловѣк знав , що не знає , тобы и мав , що не має .

Щобы я моглася до тебе шпильков прішипилити .

Що вольно панови , то не вольно Иванови .

Що вон загадав , тобы и на воловій шкирѣ не списав .

Що в серци , то й на языцѣ .

Що вѣк , то іншій свѣт .

Що вѣсь , то нишай пѣснь .

Що голова , то не хвост .

Що голова , то розум .

- Що громада скаже, то й пан не поможе.
Що громадцъ, то й бабцъ.
Що два, то не єдин.
Що день, то добридень.
Що дурному по розумѣ? ..
„Що дурный робить?” — „Воду мѣряє.”
„Що дурный робить?” — „Плює, та хапає.”
Що з головы, то й з мысли.
Що знатав, то сказав.
Що кінь, то (выб.) не свиня, шерсть не
така и нога тонка.
Що кому мило, хочьбы и половина зо-
гнило.
Що коршма то стой, що корчъ то блѣй,
крѣпися, а далѣй ступай.
Що край, то іншій обычай.
Що краснѣйше, то смачнѣйше, що старое,
то гідное.
✓ „Що курцъ снится?” — „Прoso.” — „А що
дѣвцъ?” — „Молодець.” —
Що лехко прійде, то лехко пôде.
Що має высѣти, то не утоне.
Що малый пан влѣпить, то й великий не
вôдойме.
Що менѣ по хлѣбѣ? коли зубôв нема.
Що минуло, то ся забуло.
Що молодше, то солодше, що старое,
то твердов.
Що мѣра, то вѣра.
Що на мысли, то й на языцъ.
Що на своми смѣтью, то не згине.

Що не потрѣбне, то и в горнець не
класти.

Що не свербить, то не кортить.

Що не складно, то не ладно.

Що нынѣ менѣ, то завтра тебѣ.

Що платить, с тым на торг учащають.

Що правда, то не грѣх.

„Що робити з бѣды?” — „Тра ві голову
заходити.” —

„Що старше вѣд розуму?” — „Увага.” —
Що свѣта, то й міра.

Що там чувати коло вашои хаты? бык цы
привык, телица цы веселится?

Що тверезому на умѣ, то плиому на я-
зыцѣ.

„Що то полѣтыка?” — „Нещиробстъ.” —
„А шпекуляція що? . . . — „Цы-
ганство.” —

„Що у вас чувати?” — „Гаразд из бѣдою.”

Що увисне, то не утоне.

Що упало, то пропало.

Що хатка, то вича гадка.

Що червоне, то красне; що солодке, то
добре.

Ѣ.

Ѣв бы кѣт рыбу, а в воду не хоче.

Ѣдь кобыла, хоть есь три дни не Ѣла.

Ѣжъ гôрко, кисело, солено — умрешь, а
не згнієшь.

Ѣжъ коза лозу, коли сѣна нема.
Ѣжъ прѣсняки, заким будуть киеляки.
Ѣжьте борщ, капусту, бо пироги
не - суть.
Ѣжъ, що дають, а роби, що кажуть.
Ѣсти, пити було, а принуки не було.
Ѣхала Хима з Брусалима, вѣзок скрегоче,
Хима ся регоче.

Я.

Я го кладу на полицю, а вон паде на ла-
вицю.
Я забула, що я хора — як танцюй, так
танцюй.
Язко (я) мовчить, а все знає.
Языком кленай, а руки при собѣ тримай.
Яка бѣда уродилась, така изгине.
Яка вѣра, така й оффера.
Яка голова, така й мова.
Яка грушка, така й юшка.
Яка исповѣдь, таке розгрѣшенье.
Яка кроква, така й лата, яка робота, та-
ка заплата.
Яка мама, така сама.
Яка нени, така й доня.
Яка плата, така подяка.
Яка предка, така нитка.
Яка прижа, таке й полотно.
Яка пуга, така й смуга.
Яка пшениця, така паланиця.

Яка така пъсенька лутша, нѣжъ сварка.
Як Б ô г несхоче, то хочь бы'сь десять
голов мав, нѣчого не зробишь.
Як буде доля, то буде и лъоля.
Як будешь паном, то все будешь брав даром.
Як було з ранку, так и до останку.
Якбы втяв.
Якбы го на сто коній всадив.
Якбы го окропом спарив.
Якбы з Богом говорив.
Якбы о голову йшло.
Якбы святін дôм перелетѣли.
Якбы съмь баб до него промовило.
Як бѣда, то до Жида, а як минне бѣда,
най дѣдько бере Жида.
Як в житѣ куколь, то хлѣбови покой, а як
звонець, то му конець.
Як в пекло кинув, так загинув.
Як гуляв, так гуляв; нѣ чобот, нѣ холяв.
Як дерево зѣтнуть, кождый трѣски зберас.
Як добра година, то знайдется родина, а
в злій годинѣ иѣчог' по родинѣ.
Як дуды настроить, так дуды играють.
Як дерево, такій клин, якій батько та-
кій сын.
Якв житьв, така й смерть.
Якв корѣньв, такв й насьньв.
Якв поѣхало, такв повернуло.
Як есть, то шелесть, а як скupo, терпи
губо.
Якв твоє царство, така й твоя сила.

Якε ча стов анье, такε дякованье.
Якε ъхало, такε й здыбало.
Як ж и то в оборозъ, то надъя в Бозъ.
Як заграютъ, так танцюй.
Як звав, так звав, абы що дав.
Якій батько, такій сын, выкрали з дъжкин
сыр.
Якій дудок, такій чубок.
Якій дѣдъко печеный, такій и вареный.
Якій дѣдъко с Химка, така его жѣнка.
Якій конь, така и кульбака.
Якій мелник, такій млын, якій отець,
такій сын.
Якій пан, такій крам.
Якій пастух, така й череда.
Якій пес на утрени, такій и на службъ.
Якій „помагайбог”, такій „бодайздоров.” —
Якій розум, така й бесѣда.
Якій щель, така яблонь.
Якій, такій уряд лутшій, нѣжъ ироста
служба.
Яки санн, таки сами.
Як коржа, так коржа; як спечемо, так
дамо.
Як мѣг, так допомѣг.
Як Мурини нѣколи бѣлым, так дурный
розумным не буде.
Як мы людям, так люде йам.
Як мы о людьох, так люде о нас го-
ворять.

- Як мысль, так мысль — таки буде Пере-
мышль *).
- Як напився, то до кирицѣ задом обер-
нувся.
- Як не буде Ивана, то не буде пана.
- Як не даси с прозьбы, то даси с принуки;
а чого прозьба не докаже, то дока-
жуть буки.
- Як не прійме Бôг грѣхи за жарт, то буде
шелесту богато.
- Як не прôдрешь очи, то прôдрешь мо-
шонку.
- Як не свôй ходить.
- Як огню стережеся.
- Якого 'сь пива наварив, таков и пїй.
- Як пес робить, так пес в чоботъюх хо-
дить.
- Як пôде душа по руках, то ся чортови
дôстане.
- Як посъяв, так зійшло.
- Як прійшло, так ся розійшло.
- Як пье, то не проливає, як бъє, то добре
влучає.
- Як рибу в сак половив.

*) Пере́мышль, стародавний город над Сяном, колись столица княжества Пере́мыского — нынѣ обводное мѣсто, пребываніе русскаго Епископа. (Бутки книгоиздания Словенско-руская и проч.)... Каждъ люде, що якій царь строивши сей город, задумався, як го назвати?... Амъ чоловѣк якій приступивши к нему, сказал: Як мысль и проч... и вѣденіе город назван Пере́мышлем. (?)

Пр. Изд.

Як свѣт настав, то рак не евистав.

„Як собѣ поживаєте?” — „От! часом с квасом, порою водою.”

Як собѣ постелишь, так ся выспишь.

Як спить, то не єсть, як єсть, то не дрѣмас.

Як с платка вывинув.

„Як ся звешь?” — „Михайло.” — „А робити хочешь?” — „Нехайно.” — „А борщу?” — „Не хочу.” — „А пирога?” — „Хоть бы й два.”

Як ся зіиде Стрый и Ломець (рѣки),
то буде свѣту конець.

„Як ся маєте?” — „По серединѣ, як вчора
так нынѣ.”

Як ся набуло, так ся избуло.

Як ся пріобрѣло, так ся из-ѣло.

Як ся убрав, так го урачили.

Як ся чоловѣк гаразд має, то и сусѣд
буває.

Як-так, абы за мое стало.

Як ты ся тѣшишь, вороги ся смутять; як
ты ся смущишь, вороги ся тѣшать.

Як тя видять, так тя пишуть.

Як умре детина, то мала щербина, а як
тато, або мама, то велика яма.

Як умїє, так пїє.

Як хороший, не жаль грошей, як поганый,
копну ногами.

Як хто дбает, так и має.

Як хто хоче, так по своей мамѣ плаче.

Як чоловѣк жѣнки не бѣе, то в нен у-
троба росте.

Як чорт в очерет улѣзе, то в котру схоче
дудку грав.

Як? — я не дяк, десять раз говорити, я
скажу раз, але гаразд.

Як я ся гаразд мав, кожный мене добре
зnav — а як став убогій, не при-
ходять гостї в мои пороги.

Я о цыбуль — а вѣн о часнику.

Ярь (весна) нашъ отець и мати, хто не
посѣв, не буде зберати.

Я Татарина зловив, а вѣн мене не пу-
стив; (або в приказцѣ так): „Тату! я
зловив Татарина.” — „То веди го
сюда.” — „Не ведется бо.” — „То держ-
жи го.” — „Не держится бо.” — „То
пусти го.” — „Не пускаєш бо.” —

З А Г А Д К И.

— — acutissimum ingenium produnt, et literatum etiam ad stuporem rapiunt expressum vivacitate et convenientia.

Mich. Lutskuy.

1. III **Ч**тыри тыки, два патыки, семыи за-
макайло.
2. За лѣсом, за пралѣсом суха дзява
(собака) бреше.
3. Бóльше вóд коня, менше вóд свинѣ.
4. Берн — квичить, клади — квичить,
лиши — мовчить.
5. Чотыре братя все бѣжутъ, а нѣкды
негоднї здогонитися.
6. Виса виснть, хода ходнть; виса впа-
ла, хода ваяла.
7. Чорненьке, маленьке, що найбóль-
шу колоду рушить. (або)
Менше вóд ичолы, а найбóльшу ко-
лоду переверне.
8. На подѣ ночав, як упав, нѣхто ко-
стей не збирав (лизав).
9. Кривеньке, маленькон, все поле
сцепурляє.

10. Лѣсом иде, не трѣсне — водою идѣ,
не плюсне.
11. За лѣсами, за горами золота дѣжа
кисне.
12. За лѣсом, за пралѣсом бѣліи хуста
высять.
13. Одно просить: свитай Боже, другое
просить: смеркай Боже, третє
мовитъ: менѣ вѣсе одно як в день,
так в ночи.
14. Шуварова сестра, шуваром ишла,
сѣмь сот сорочок на собѣ несла.
15. Нѣм ся отецъ уродить, вже сын по
свѣтѣ ходить.
16. Бѣле як мукѣ — не муга, хвѣст має
як мышь — не мышь.
17. Шило-вило, мотовило, по пôд небо
ходило, по нѣмецки говорило, по
турецки заводило.
18. Иде чоловѣк у лѣс — дивитса в се-
ло; идѣ чоловѣк до села — дивится
в лѣс.
19. Шило-вило мотовило, по пôд небе-
са ся вило; в лѣтѣ спѣває, на зи-
му нас покидает.
20. Вôз без колѣс, дорога без пѣскы,
батог без тряску.
21. Сивый вôл выпив воды повный дôл.
22. Скунда скаче; рында рые.
23. Червоный корѣнь, винный смак —
земля го зродила, чому так?

24. Маленьке, кругленьке на столѣ не бувало, а весь мір згодовало.
25. Довга Гася (лася) простяглась, кобы встала тобы неба дôстала.
26. На серед села зарѣзано вола; в кождій хатцѣ по бокатцѣ.
27. За лѣсом, за пралѣсом бочка крови мокне; в найбѣднѣйшій хатѣ мусить ю мати.
28. Иду — не берегом, кину — не деревом, иму — не курье, скубу — не пѣрье.
29. Виса висить, ходаходить, Бога просить, щобы виса впала.
30. Без рук, без нôз (нôг), на пôд вылѣз.
31. По пôд конѣ лягає, до сусѣды бѣгає. (або)
В стайнися кохало, на руках сївало — хто буде знати буде добре казати.
32. Стоитъ при дорозѣ на одній нозѣ; головка мала, а в нѣй тьма.
33. Стоитъ дерево серед села, а в кождій хатцѣ по гилячцѣ.
34. Стоитъ дубъ на дубѣ липина, на липѣ конопля, на коноплѣ глина, на глинѣ капуста, а в капустѣ свиня.
35. Плахта-тарахта всю поле збѣгає. (або)
Дѣраве рядно все поле вкрыло, Бога просило, щоб' ся завелено.

36. Стоит дуб, а в дубѣ дванадцать гнілак, в кождій гнілѣ по штыри гнѣздѣ, в кождым гнѣздѣ по сѣмъ птах.
37. Бѣлое поле, гусь на нем оре, чорне настѣнье, мудрый го сѣв.
38. Чотыре идутъ, дванадцать несутъ, де платити треба; еден ся каже.
39. Що росте без корѣня?
40. Що цвите без цвѣту?
41. Що бѣжить без повода?
42. Питалася швидка свѣрка; чи в хапко дома.
43. Е у нас такій баран, що у него сорок ран.
44. Е у нас такій кѣнь, що під себѣ мече гнѣй.
45. Отець лежить в повитъю, а сын пішов по свѣту.
46. Конець села забито вола, до кождой хижки тягнутся кишки.
47. Корова сива горы позбивала, прішла домов, тай зарычала.
48. Сѣмъ миль мосту, а за тым мостом цвѣт, радує му ся весь свѣт.
49. По земли бѣгає, під лавов лѣгає.
50. В лѣсѣ росло, на полю ся пасло, на градцѣ скло, на столѣ ся трисло.
51. Чорне як крук, бѣле як снѣг, прости як стрѣла, криве як коса..

52. Меже двома горами, бъются бараны золотыми рогами.
53. Мой брат Кундрат, на горах, на водах, на желѣзѣ, на телѣзѣ, на рачачай нозѣ.
54. Иде — дѣд бабу за руку веде.
55. В лѣсѣ росло, листок ймѣло, теперь носить душу и тѣло.
56. Чотыре братя стрѣляют до единого пnia, а не могут выстрѣлить.
57. Е у нас бучок, а на бучку яворець, на яврци конопка, на конопцѣ глинка, а на глинцѣ млачка, а в нѣй хвостачка.
58. Да ѿ цять красных, три дцять сильных, пятьдесят мудрых, а сто дурных.
59. Суть то росохи, на росохах кадобець, на кадовбци драбинка, на драбинцѣ гѣрка, а на гѣрцѣ жердѣ; по тѣм жердю дики пташки лѣтают, але крылець не мают.
60. Стоит при дорозѣ, розложив обѣ нозѣ — прійшов хлоп, меже ноги льоп: ІЦастѣ дай Воже.
-

1. Товарина.	32. Маковка.
2. Терлиця.	33. Сонце.
3. Кульбака.	34. Стол накрытій —
в мысцѣ капуста.
4. Ланцюх.	35. Борона.
5. Колеса.	36. Рѣк.
6. Яблуко — порося.	37. Письмо.
7. Блоха.	38. Вѣз.
8. Горнець.	39. Камень.
9. Серп.	40. Напороть.
10. Мѣсяцъ.	41. Вода.
11. Сонце.	42. Мыши — кѣт.
12. Зубы.	43. Ковбиця.
13. Вѣкна — дверѣ —
пѣчъ.	44. Жорна.
14. Рыба.	45. Дым.
15. Дым.	46. Рѣка.
16. Рѣпа.	47. Коса.
17. Каня.	48. Великденъ.
18. Сокира.	49. Мѣтла.
19. Ластовка.	50. Сито.
20. Човен.	51. Сорока.
21. Мороз.	52. Звоны.
22. Ворона — свиня.	53. Млин.
23. Ягода.	54. Дверѣ.
24. Перси женскіи.	55. Колыска.
25. Дорога.	56. Коровачи цыцки.
26. Кирница.	57. Стол накрытый
зо стравою.
27. Борщ квашеный.	58. Лѣта чоловѣчій.
28. Рыболювля.	59. Тѣло чоловѣче.
29. Кѣт — сало.	60. Плуг.
30. Дым.	
31. Сито.	

Mar.
50

W.H.

10-0

